

รายงานสถานการณ์

โรคและภัยสุขภาพจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม ปี 2560

สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

รายงานสถานการณ์โรคและภัยสุขภาพจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม ปี 2560

เผยแพร่เมื่อ: สิงหาคม 2561

จัดทำโดย: สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม
กรมควบคุมโรค ถนนติวานนท์ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
โทรศัพท์ 0 2590 4380 โทรสาร 0 2590 4388

เว็บไซต์: <http://envocc.ddc.moph.go.th>

คำนำ

รายงานสถานการณ์โรคและภัยสุขภาพจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม ปี 2560 จัดทำขึ้นโดยรวบรวมข้อมูลโรคและภัยสุขภาพที่เกิดจากการประกอบอาชีพและปัญหาสิ่งแวดล้อม ตลอดจนข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง นำมาวิเคราะห์และจัดทำเป็นรายงานสถานการณ์โรคและภัยสุขภาพจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมขึ้น เพื่อประโยชน์ในการวางแผนการดำเนินงานและจัดการปัญหาโรคและภัยสุขภาพจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ได้ตรงตามสภาพปัญหาภายใต้ข้อมูลปัจจุบัน โดยข้อมูลที่รวบรวมและนำมาวิเคราะห์จะมาจากหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม กองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข และสำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม ซึ่งข้อมูลของแต่ละหน่วยงานเกิดจากวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานที่แตกต่างกัน ทำให้มีข้อจำกัดในการใช้งานข้อมูล ดังนั้น ผู้ใช้จำเป็นต้องรับทราบถึงข้อดีและข้อจำกัดของข้อมูลแต่ละแหล่งดังกล่าว และต้องมีความระมัดระวังก่อนที่จะนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

สุดท้าย สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม ขอขอบคุณหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงาน ที่สนับสนุนข้อมูลและให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ จนทำให้การจัดทำรายงานสถานการณ์โรคและภัยสุขภาพจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม ปี 2560 สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

<หน้าว่าง>

สารบัญ	หน้า
คำนำ	3
1. บทนำ	
1.1 ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข	1-3
1.2 กองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน	1-3
1.3 สำนักงานสถิติแห่งชาติ	1-4
1.4 กรมโรงงานอุตสาหกรรม	1-5
1.5 กรมวิชาการเกษตร	1-5
1.6 สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม	1-6
2. ข้อมูลสถิติด้านแรงงานและอุตสาหกรรม	
2.1 สถิติการทำงานของประชากร	2-2
2.2 สถิติแรงงานในระบบและนอกระบบ	2-3
2.3 สถิติภาคอุตสาหกรรม	2-8
3. ข้อมูลการบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการทำงาน	
3.1 ข้อมูลการบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการทำงาน สำนักงานสถิติแห่งชาติ	3-2
3.2 ข้อมูลการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจากการทำงาน กองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน	3-4
3.3 ข้อมูลการบาดเจ็บจากการทำงาน ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข	3-13
4. ข้อมูลโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม	
4.1 โรคจากพิษสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	4-2
4.2 โรคกระดูกและกล้ามเนื้อ	4-5
4.3 โรคจากพิษโลหะหนัก	4-6
4.4 โรคซิลิโคสิส	4-8
4.5 โรคที่เกิดจากแร่ใยหินแอสเบสตอส	4-9
4.6 โรคจากพิษสารทำลายอินทรีย์	4-11
4.7 โรคประสาทหูเสื่อมจากเสียงดัง	4-12
4.8 โรคสำคัญจากปัญหาหมอกควันในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน	4-14
4.9 โรคจากความร้อน	4-21
5. ข้อมูลการดำเนินงานเฝ้าระวังโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม	
5.1 การดำเนินงานประเมินความเสี่ยงเกษตรกรจากสารกำจัดศัตรูพืช	5-2
5.2 การดำเนินงานให้บริการอาชีวอนามัยของโรงพยาบาลเพื่อการเฝ้าระวังโรคจากการประกอบอาชีพ	5-3

สารบัญ	หน้า
6. ภาคผนวก	
- ภาคผนวก 1 สถิติสะสมจำนวนโรงงานและคนงานที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการ ตาม พ.ร.บ.โรงงานฯ 2535 ปี พ.ศ. 2560	ก-1
- ภาคผนวก 2 สถิติแรงงานในระบบและนอกระบบ ปี พ.ศ. 2560	ข-1
- ภาคผนวก 3-1 สถิติจำนวนแรงงานที่เคยได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560	ค-1
- ภาคผนวก 3-2 สถิติการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560	ง-1
- ภาคผนวก 3-3 จำนวนและอัตราการบาดเจ็บจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560	จ-1
- ภาคผนวก 4-1 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ปี พ.ศ. 2560	ฉ-1
- ภาคผนวก 4-2 จำนวนผู้ป่วยและอัตราป่วยโรคจากพิษสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ปี พ.ศ. 2560	ช-1
- ภาคผนวก 5 จำนวนผู้ป่วยและอัตราป่วยโรคกระดูกและกล้ามเนื้อจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560	ซ-1
- ภาคผนวก 6 จำนวนผู้ป่วยและอัตราป่วยโรคจากพิษโลหะหนัก ปี พ.ศ. 2560	ณ-1
- ภาคผนวก 7 จำนวนผู้ป่วยและอัตราป่วยโรคซิลิโคสิส ปี พ.ศ. 2560	ญ-1
- ภาคผนวก 8 จำนวนผู้ป่วยและอัตราป่วยโรคที่เกิดจากแร่ใยหินแอสเบสตอส ปี พ.ศ. 2560	ฎ-1
- ภาคผนวก 9 จำนวนผู้ป่วยและอัตราป่วยโรคจากพิษสารทำลายอินทรีย์ ปี พ.ศ. 2560	ฏ-1
- ภาคผนวก 10 จำนวนผู้ป่วยและอัตราป่วยโรคประสาทหูเสื่อมจากเสียงดัง ปี พ.ศ. 2560	ฐ-1
- ภาคผนวก 11 จำนวนผู้ป่วยและอัตราป่วยโรคระบบทางเดินหายใจและโรคหัวใจขาดเลือด ในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ปี พ.ศ. 2560	ท-1
- ภาคผนวก 12 จำนวนผู้ป่วยและอัตราป่วยโรคจากความร้อน ปี พ.ศ. 2560	ฒ-1

	<u>สารบัญตาราง</u>	หน้า
ตารางที่ 1	จำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามสถานภาพแรงงานและภาค ปี พ.ศ. 2560	2-2
ตารางที่ 2	จำนวนโรงงานและคนงานทั่วประเทศ จำแนกตามหมวดอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2560	2-8
ตารางที่ 3	จำนวนโรงงานและคนงาน จำแนกตามขนาดของอุตสาหกรรมและแรงงานทั่วประเทศและภาค ปี พ.ศ. 2560	2-10
ตารางที่ 4	จำนวนผู้ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน จำแนกตามความรุนแรง ปี พ.ศ. 2551 – 2560	3-5
ตารางที่ 5	จำนวนและร้อยละของผู้ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน จำแนกตามประเด็นการประสบอันตรายสูงสุด ปี พ.ศ. 2556 - 2560	3-12
ตารางที่ 6	ผลการตรวจคัดกรองสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในกลุ่มเกษตรกร ปี พ.ศ. 2554-2560	5-3

	<u>สารบัญแผนภูมิ</u>	<u>หน้า</u>
แผนภูมิที่ 1	ร้อยละของผู้มีงานทำรวม จำแนกตามเพศและภาค ปี พ.ศ. 2560	2-3
แผนภูมิที่ 2	ร้อยละของแรงงานในระบบและนอกระบบ รายภาค ปี พ.ศ. 2560	2-4
แผนภูมิที่ 3	ร้อยละของแรงงานในระบบและนอกระบบ จำแนกตามกลุ่มอายุ ปี พ.ศ. 2560	2-4
แผนภูมิที่ 4	ร้อยละของแรงงานในระบบและนอกระบบ จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ ปี พ.ศ. 2560	2-5
แผนภูมิที่ 5	ร้อยละของแรงงานในระบบและนอกระบบ จำแนกตามอาชีพ ปี พ.ศ. 2560	2-6
แผนภูมิที่ 6	ร้อยละของแรงงานในระบบและนอกระบบ จำแนกตามชั่วโมงการทำงาน ปี พ.ศ. 2560	2-7
แผนภูมิที่ 7	ร้อยละของแรงงานในระบบและนอกระบบ จำแนกตามสถานภาพการทำงาน ปี พ.ศ. 2560	2-7
แผนภูมิที่ 8	ร้อยละของผู้ที่เคยได้รับบาดเจ็บหรือประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามกลุ่มแรงงานและภาคต่างๆ	3-3
แผนภูมิที่ 9	ร้อยละของแรงงานที่ได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามลักษณะการบาดเจ็บและกลุ่มแรงงาน	3-3
แผนภูมิที่ 10	จำนวนผู้ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560 จำแนกเป็นรายเดือน	3-5
แผนภูมิที่ 11	จำนวนผู้ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560 จำแนกเป็นรายภาค	3-6
แผนภูมิที่ 12	จำนวนผู้ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามสาเหตุ 10 อันดับแรก	3-7
แผนภูมิที่ 13	จำนวนผู้ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามสิ่งที่ทำให้ประสบอันตราย 5 อันดับแรก	3-8
แผนภูมิที่ 14	จำนวนผู้ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามอวัยวะที่ได้รับอันตรายสูงสุด 10 อันดับ	3-9
แผนภูมิที่ 15	จำนวนผู้ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามผลของการประสบอันตราย 5 อันดับแรก	3-9
แผนภูมิที่ 16	จำนวนผู้ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามกลุ่มอายุ	3-10
แผนภูมิที่ 17	จำนวนผู้ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามขนาดสถานประกอบการ	3-11
แผนภูมิที่ 18	อัตราการบาดเจ็บจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560 สูงสุด 10 จังหวัดแรก	3-13
แผนภูมิที่ 19	จำนวนผู้บาดเจ็บจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามกลุ่มอายุ	3-14
แผนภูมิที่ 20	อัตราป่วยโรคจากพิษสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ปี พ.ศ. 2560 สูงสุด 10 จังหวัดแรก	4-3
แผนภูมิที่ 21	จำนวนผู้ป่วยโรคจากพิษสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ปี 2560 จำแนกตามกลุ่มอายุ	4-3
แผนภูมิที่ 22	อัตราป่วยโรคกระดูกและกล้ามเนื้อเนื่องจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560 สูงสุด 10 จังหวัดแรก	4-4
แผนภูมิที่ 23	จำนวนผู้ป่วยโรคกระดูกและกล้ามเนื้อเนื่องจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามกลุ่มอายุ	4-5
แผนภูมิที่ 24	จำนวนผู้ป่วยโรคซิลิโคสิส ปี พ.ศ. 2560 สูงสุด 10 จังหวัดแรก	4-7
แผนภูมิที่ 25	จำนวนผู้ป่วยโรคซิลิโคสิส ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามกลุ่มอายุ	4-7
แผนภูมิที่ 26	จำนวนผู้ป่วยโรคจากแร่ใยหินแอสเบสตอส ปี พ.ศ. 2560 สูงสุด 10 จังหวัดแรก	4-8
แผนภูมิที่ 27	จำนวนผู้ป่วยโรคจากแร่ใยหินแอสเบสตอส ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามกลุ่มอายุ	4-9

	<u>สารบัญแผนภูมิ</u>	<u>หน้า</u>
แผนภูมิที่ 28	จำนวนผู้ป่วยโรคจากพิษสารทำลายอินทรีย์ ปี พ.ศ. 2560	4-10
แผนภูมิที่ 29	จำนวนผู้ป่วยโรคจากพิษสารทำลายอินทรีย์ ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามกลุ่มอายุ	4-10
แผนภูมิที่ 30	อัตราป่วยโรคการได้ยินเสื่อมจากเสียงดัง ปี พ.ศ. 2560 สูงสุด 10 จังหวัดแรก	4-11
แผนภูมิที่ 31	จำนวนผู้ป่วยโรคการได้ยินเสื่อมจากเสียงดัง ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามกลุ่มอายุ	4-12
แผนภูมิที่ 32	ค่าฝุ่นละออง PM10 ที่ได้จากสถานีตรวจวัดในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ - 15 เมษายน 2560	4-13
แผนภูมิที่ 33	ค่าฝุ่นละออง PM10 ที่ได้จากสถานีตรวจวัดในพื้นที่จังหวัดลำปาง ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ - 15 เมษายน 2560	4-14
แผนภูมิที่ 34	ค่าฝุ่นละออง PM10 ที่ได้จากสถานีตรวจวัดในพื้นที่จังหวัดน่าน แพร่ และพะเยา ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ - 15 เมษายน 2560	4-14
แผนภูมิที่ 35	ค่าฝุ่นละออง PM10 ที่ได้จากสถานีตรวจวัดในพื้นที่จังหวัดเชียงราย แม่ฮ่องสอน และ ลำพูน ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ - 30 เมษายน 2560	4-15
แผนภูมิที่ 36	อัตราป่วยโรคระบบทางเดินหายใจต่อประชากรแสนคน ในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ปี พ.ศ. 2560	4-16
แผนภูมิที่ 37	จำนวนผู้ป่วยโรคระบบทางเดินหายใจ ในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามกลุ่มอายุ	4-16
แผนภูมิที่ 38	จำนวนผู้ป่วยโรคระบบทางเดินหายใจ ในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามการเกิดรายเดือน	4-17
แผนภูมิที่ 39	อัตราป่วยโรคหัวใจขาดเลือดต่อประชากรแสนคน ในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ปี พ.ศ. 2560	4-18
แผนภูมิที่ 40	จำนวนผู้ป่วยโรคหัวใจขาดเลือด ในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามกลุ่มอายุ	4-18
แผนภูมิที่ 41	จำนวนผู้ป่วยโรคหัวใจขาดเลือด ในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามการเกิดรายเดือน	4-19
แผนภูมิที่ 42	อัตราป่วยโรคจากความร้อน (จากการทำงาน) ปี พ.ศ. 2560 สูงสุด 10 จังหวัดแรก	4-20
แผนภูมิที่ 43	จำนวนผู้ป่วยโรคจากความร้อน (จากการทำงาน) ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามกลุ่มอายุ	4-20

<หน้าว่าง>

1. บทนำ

1. บทนำ

รายงานสถานการณ์โรคและภัยสุขภาพจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม ปี 2560 จัดทำขึ้นจากรวบรวมข้อมูลโรคและภัยสุขภาพจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และนำมาจัดทำเป็นรายงานสถานการณ์ฯ เพื่อเผยแพร่ให้แก่หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ที่สนใจทั่วไป ได้ทราบถึงข้อมูลสถานการณ์ฯ ดังกล่าว และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ได้ เช่น การวางแผนการดำเนินงาน การจัดการแก้ไขปัญหาต่างๆ เป็นต้น

ปัจจุบันประเทศไทยมีระบบรายงานสถิติโรคจากการประกอบอาชีพหลักอยู่แล้ว 2 ระบบ คือระบบสถิติโรคจากการทำงานของกองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน และระบบเฝ้าระวังโรคจากการประกอบอาชีพของสำนักโรคบาติวิทยา กรมควบคุมโรค ซึ่งระบบรายงานสถิติโรคของกองทุนเงินทดแทนเป็นระบบการรวบรวมสถิติผู้ป่วยที่ได้รับการยืนยันจากแพทย์ว่าเป็นการป่วยจากการทำงาน แต่มีข้อจำกัดคือจะครอบคลุมเฉพาะกลุ่มลูกจ้างในระบบกองทุนเงินทดแทนเท่านั้น ไม่ครอบคลุมประชากรทั้งประเทศ ส่วนระบบเฝ้าระวังโรคจากการประกอบอาชีพของสำนักโรคบาติวิทยา แม้ว่าจะครอบคลุมทั้งประเทศแต่มีข้อจำกัดในแง่ที่เป็นระบบเฝ้าระวัง จึงจัดเก็บข้อมูลทั้งผู้ป่วยที่เพิ่งแค่สงสัยว่าเป็นโรคและผู้ป่วยยืนยันเป็นโรครวมไปด้วยกันทั้งหมด ทำให้จำนวนผู้ป่วยอาจจะผิดไปจากจำนวนผู้ป่วยที่มีอยู่จริงได้ ซึ่งองค์การอนามัยโลกได้มีข้อเสนอแนะไว้ว่า ระบบการลงทะเบียนสถิติโรคโดยการใช้รหัส ICD-10 อาจนำมาใช้ประโยชน์เป็นระบบฐานข้อมูลและรายงานโรคจากการประกอบอาชีพได้ด้วย โดยเฉพาะในประเทศที่ยังไม่ได้พัฒนาระบบสถิติโรคจากการประกอบอาชีพแบบครอบคลุมทั่วประเทศ

ข้อมูลที่รวบรวมและนำมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำสถานการณ์ในครั้งนี้ ประกอบด้วยข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ ดังนี้

1. ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข
2. กองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน
3. สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
4. กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม
5. กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
6. สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมโรค

ซึ่งข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ ข้างต้นแต่ละหน่วยงาน จะมีวัตถุประสงค์ในการรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกัน มีข้อจำกัดการใช้งานของข้อมูลที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้ใช้จำเป็นต้องรับทราบถึงข้อดีและข้อจำกัดของข้อมูลแต่ละแหล่งดังกล่าว และต้องมีความระมัดระวังก่อนที่จะนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

1.1 ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

ข้อมูลโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม จากระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข เป็นข้อมูลผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยจากสถานพยาบาลว่าเป็นโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมตามรหัส ICD-10TM ที่กำหนดในแต่ละโรคจากระบบรายงาน 43 แพ้ม โดยจะวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มผู้มีสิทธิตามหลักประกันสุขภาพ ซึ่งจำแนกสิทธิ ณ วันที่มารับบริการ (ประกันสุขภาพถ้วนหน้า ข้าราชการ ประกันสังคม และจ่ายเอง) เป็นข้อมูลปี พ.ศ. 2560 เฉพาะคนไทยที่ไม่รวมคนต่างด้าว และข้อมูลดังกล่าวไม่รวมพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร

1.2 กองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน

เป็นสถิติโรคของผู้ประกันตนที่อยู่ในข่ายความคุ้มครองของกองทุนเงินทดแทน ปี พ.ศ. 2560 ซึ่งเจ็บป่วยจากการทำงาน แล้วใช้สิทธิเบิกค่ารักษาและเงินทดแทนจากกองทุน สถิติโรคเก็บข้อมูลจากใบรายงานที่ผู้ประกันตนหรือนายจ้างเขียน (กท.16) และแพทย์ผู้รักษาเขียน (กท.16/1) เพื่อยื่นเรื่องเบิกเงินกับกองทุนเงินทดแทน พิจารณาข้อมูลโดยเจ้าพนักงานวินิจฉัยและคณะกรรมการการแพทย์ ซึ่งข้อมูลสถิติโรคของผู้ประกันตนที่สำคัญจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการประสบอันตรายและการเจ็บป่วยจากการทำงาน โดยมีการนิยามความหมายไว้ในมาตรา 5 ของพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 ดังนี้

"ประสบอันตราย" หมายความว่า การที่ลูกจ้างได้รับอันตรายแก่กายหรือผลกระทบแก่จิตใจ หรือถึงแก่ความตายเนื่องจากการทำงานหรือป้องกันรักษาประโยชน์ให้แก่นายจ้างหรือตามคำสั่งของนายจ้าง

"เจ็บป่วย" หมายความว่า การที่ลูกจ้างเจ็บป่วยหรือถึงแก่ความตายด้วยโรคซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะหรือสภาพของงานหรือเนื่องจากการทำงาน

นอกจากนี้ ประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง กำหนดชนิดของโรคซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะหรือสภาพของงานหรือเนื่องจากการทำงาน ลงวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 ตามข้อ 3 ยังได้กำหนดชนิดของโรคซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะหรือสภาพของงานหรือเนื่องจากการทำงานไว้ 8 กลุ่มโรคอีกด้วย

ข้อดีของข้อมูลจากฐานข้อมูลกองทุนเงินทดแทน คือ

1. เป็นผู้ป่วย "ยืนยัน" คือป่วยเป็นโรคจากการทำงานจริง มีการวินิจฉัยยืนยันจากแพทย์ชัดเจน จึงจะรายงานเข้ามาในฐานข้อมูลได้
2. มีการจำแนกโรคที่ละเอียด ทำให้ทราบว่าโรคใด จำนวนเท่าใด ได้ชัดเจน
3. มีระบบการสรุปรวบรวมข้อมูลและรายงานผลเป็นระยะ

ข้อจำกัดของข้อมูลจากฐานข้อมูลกองทุนเงินทดแทน คือ

1. ครอบคลุมเฉพาะแรงงานในระบบกลุ่มที่เป็นผู้ประกันตน ไม่ครอบคลุมแรงงานในระบบกลุ่มที่เป็นข้าราชการ และแรงงานนอกระบบ
2. การรายงานเข้ามาในฐานข้อมูลต้องใช้เวลาพิจารณาพอสมควร เนื่องจากต้องเป็นผู้ป่วยที่ "ยืนยัน" แล้วว่าเป็นโรคจากการทำงานจริง จึงไม่สามารถใช้ประโยชน์ในแง่การตอบสนองต่อเหตุการณ์แบบฉุกเฉินได้
3. ครอบคลุมเฉพาะโรคจากการทำงาน ไม่ครอบคลุมโรคจากสิ่งแวดล้อม

1.3 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นข้อมูลผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร และการสำรวจแรงงานนอกระบบ ปี พ.ศ. 2560 ซึ่งการสำรวจแรงงานนอกระบบ เป็นการสำรวจแรงงานที่ทำงานแต่ไม่ได้รับหลักประกันใดๆ จากการจ้างงาน ไม่มีสิทธิได้รับการคุ้มครองและสวัสดิการจากการทำงานที่พึงได้จากผู้ว่าจ้างงาน ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจประกอบด้วย

- 1) จำนวนแรงงานที่อยู่ในระบบและนอกระบบ
- 2) ลักษณะทางประชากรและสังคมที่สำคัญของแรงงานในระบบและนอกระบบ เช่น อายุ เพศ การศึกษา อาชีพ อุตสาหกรรม และชั่วโมงการทำงาน เป็นต้น
- 3) ข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการทำงาน สิทธิการรักษาพยาบาล และปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงาน เป็นต้น

การรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการในทุกจังหวัดทั่วประเทศ ระหว่างวันที่ 1-12 ของเดือนกรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2560 มีครัวเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 83,880 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานคร 4,800 ครัวเรือน ในเขตเทศบาล 48,960 ครัวเรือน และนอกเขตเทศบาล 34,920 ครัวเรือน ทำการรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน หรือสมาชิกในครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่าง โดยพนักงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติที่มีประสบการณ์ในการสำรวจ

คำนิยามที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

- แรงงานในระบบ หมายถึง ผู้มีงานทำที่ได้รับความคุ้มครองและหลักประกันทางสังคมจากการทำงาน ได้แก่
 - o ข้าราชการ ลูกจ้างประจำของราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น
 - o ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ
 - o ครูใหญ่หรือครูโรงเรียนเอกชน

- o ลูกจ้างของรัฐบาลต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ
- o ลูกจ้างที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายแรงงาน
- แรงงานนอกระบบ หมายถึง ผู้มีงานทำที่ไม่ได้รับความคุ้มครอง และไม่มีหลักประกันทางสังคมจากการทำงานเหมือนแรงงานในระบบ
- ผู้มีงานทำ หมายถึง บุคคลที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป และในสัปดาห์ที่ทำการสำรวจ มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้
 - 1) ทำงานตั้งแต่ 1 ชั่วโมงขึ้นไป โดยได้รับค่าจ้าง เงินเดือน ผลกำไร เงินปันผล ค่าตอบแทน ที่มีลักษณะอย่างอื่นสำหรับผลงานที่ทำเป็นเงินสดหรือสิ่งของ
 - 2) ไม่ได้ทำงานหรือทำงานน้อยกว่า 1 ชั่วโมง แต่เป็นบุคคลที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ (ซึ่งจะถือว่าเป็นผู้ที่ปกติมีงานประจำ)
 - I. ยังได้รับค่าตอบแทน ค่าจ้าง หรือผลประโยชน์อื่นๆ หรือผลกำไรจากงานหรือธุรกิจในช่วงที่ไม่ได้ทำงาน
 - II. ไม่ได้รับค่าตอบแทน ค่าจ้าง หรือผลประโยชน์อื่นๆ หรือผลกำไรจากงานหรือธุรกิจในช่วงที่ไม่ได้ทำงาน แต่ยังมีส่วนหรือธุรกิจที่จะกลับไปทำ
 - 3) ทำงานอย่างน้อย 1 ชั่วโมง โดยไม่ได้รับค่าจ้างในวิสาหกิจ หรือไร่นาเกษตรของหัวหน้าครัวเรือน หรือของสมาชิกในครัวเรือน
- ชั่วโมงการทำงาน หมายถึง ชั่วโมงการทำงานจริงทั้งหมดในสัปดาห์ที่ทำการสำรวจ สำหรับผู้ที่มีงานประจำซึ่งไม่ได้ทำงานในสัปดาห์แห่งการสำรวจ จะถูกบันทึกจำนวนชั่วโมงเป็น 0 ชั่วโมง

1.4 กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

ข้อมูลจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม จะเป็นข้อมูลสถิติสะสมจำนวนโรงงานและจำนวนคนงานที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการตาม พ.ร.บ.โรงงาน พ.ศ. 2535 จำแนกตามหมวดอุตสาหกรรม ประเภท ขนาด อุตสาหกรรมและแรงงาน ปี พ.ศ. 2560 ของกรมโรงงานอุตสาหกรรม

1.5 กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ข้อมูลจากกรมวิชาการเกษตร จะเป็นข้อมูลการนำเข้าวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร ปี พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นวัตถุดิบอันตรายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกรมวิชาการเกษตร ตาม พรบ.วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 โดยจะเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเภทสารเคมีที่นำเข้า ปริมาณที่นำเข้า ปริมาณสารสำคัญ และมูลค่าการนำเข้าของสารเคมีแต่ละประเภท

1.6 สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมโรค

ข้อมูลจากสำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม จะเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเฝ้าระวังโรคจากการประกอบอาชีพที่สำคัญ 2 งาน คือ การประเมินความเสี่ยงเกษตรกรจากสารกำจัดศัตรูพืชตามโครงการ “เกษตรกรปลอดภัย ผู้บริโภคปลอดภัย สมุนไพรล้างพิษ กายจิตผ่องใส” และการให้บริการอาชีวอนามัยของโรงพยาบาลเพื่อการเฝ้าระวังโรคจากการประกอบอาชีพ

2. ข้อมูลสถิติด้านแรงงานและอุตสาหกรรม

2. ข้อมูลสถิติด้านแรงงานและอุตสาหกรรม

2.1 สถิติการทำงานของประชากร

จากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร หรือการสำรวจแรงงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2560 (ตารางที่ 1) พบว่า มีจำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป 56.00 ล้านคน เป็นผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน 38.17 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 68.16 และเป็นผู้ที่อยู่นอกกำลังแรงงาน 17.83 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 31.84 โดยในกลุ่มผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน ยังจำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

- 1) **ผู้มีงานทำ** มีจำนวน 37.65 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 98.63 ของผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานทั้งหมด
- 2) **ผู้ว่างงาน** (ผู้ไม่มีงานทำแต่พร้อมที่จะทำงาน) มีจำนวนประมาณ 452,600 คน หรือคิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ 1.19
- 3) **ผู้ที่รอฤดูกาล** (ผู้ที่ไม่ทำงานและไม่พร้อมที่จะทำงาน เนื่องจากจะรอทำงานในฤดูกาลต่อไป) มีจำนวนประมาณ 68,400 คน หรือคิดเป็นอัตราร้อยละ 0.18

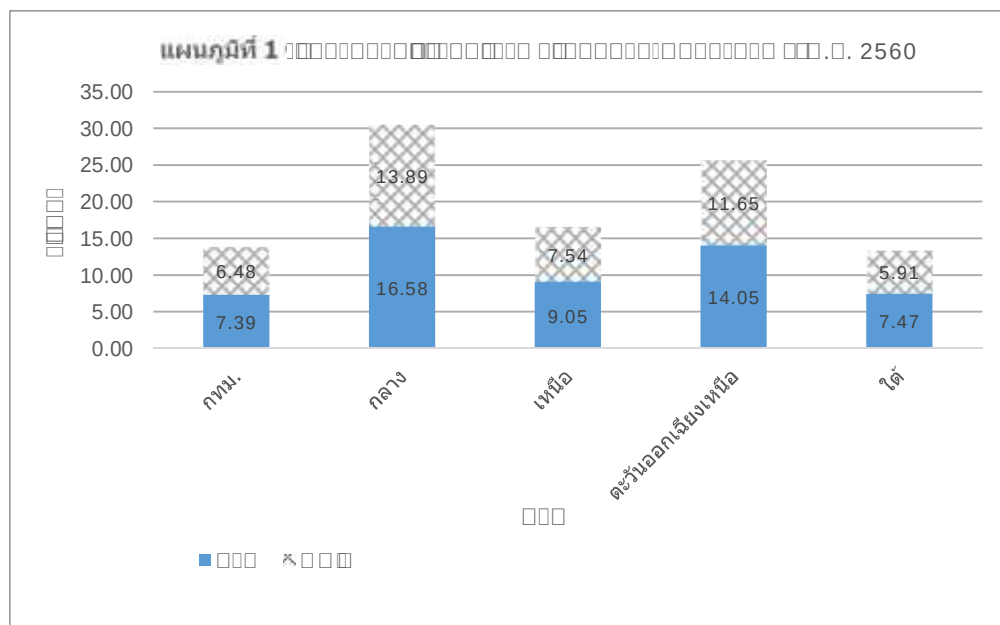
ตารางที่ 1 จำนวนประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป จำแนกตามสภาพแรงงานและภาค ปี พ.ศ. 2560 (หน่วย : พันคน)

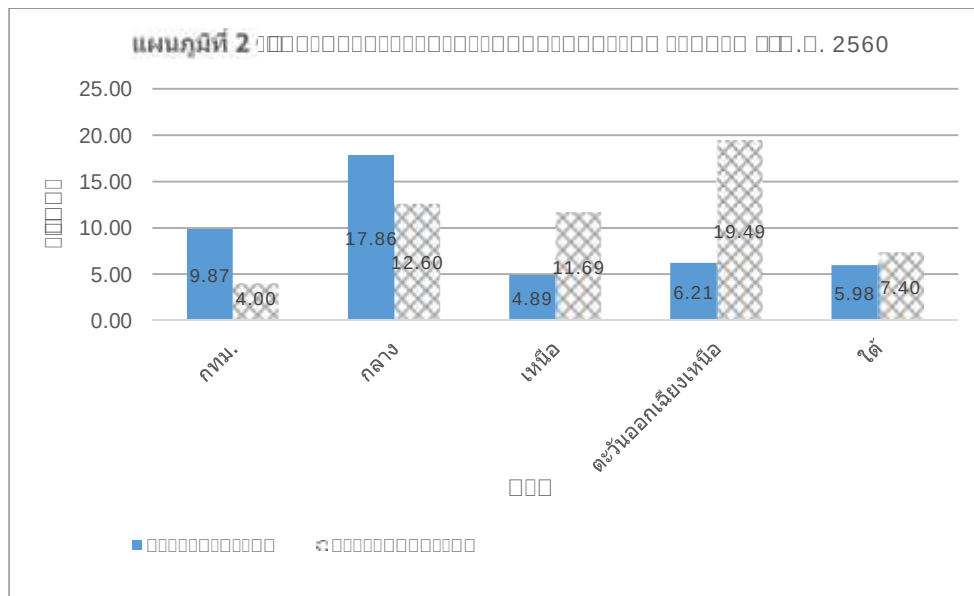
สถานภาพแรงงาน	ทั้งประเทศ	ภาค				
		กทม.	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้
ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	56,003.2	7,570.3	16,657.1	9,493.4	14,949.3	7,332.6
กำลังแรงงาน	38,167.9	5,294.5	11,606.5	6,322.4	9,822.7	5,121.9
1. กำลังแรงงานปัจจุบัน	38,099.5	5,291.6	11,591.6	6,306.0	9,791.0	5,119.2
1.1 ผู้มีงานทำ	37,646.9	5,219.0	11,470.4	6,244.6	9,674.9	5,038.0
1.2 ผู้ว่างงาน	452.6	72.6	121.3	61.4	116.1	81.2
2. กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล	68.4	2.9	14.8	16.4	31.6	2.7
ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน	17,835.3	2,276.3	5,050.6	3,171.0	5,126.6	2,210.8
1. ทำงานบ้าน	5,285.9	682.8	1,683.2	893.6	1,246.2	780.0
2. เรียนหนังสือ	4,349.6	581.0	1,089.4	759.2	1,366.6	553.4
3. อื่น ๆ	8,199.8	1,012.4	2,278.0	1,518.2	2,513.8	877.4

ที่มา: การสำรวจภาวะการทำงานของประชากรไตรมาสที่ 3 พ.ศ. 2560 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

2.2 สถิติแรงงานในระบบและนอกระบบ

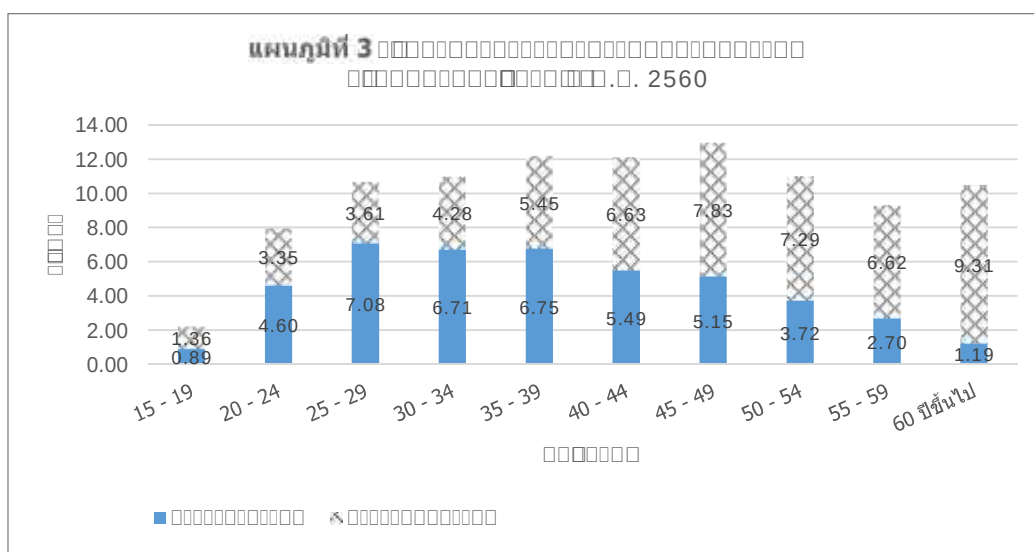
จากข้อมูลการสำรวจแรงงานนอกระบบ ปี พ.ศ. 2560 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า มีผู้มีงานทำ 37.65 ล้านคน เป็นเพศชาย 20.53 ล้านคน และเพศหญิง 17.12 ล้านคน (ร้อยละ 54.54 และ 45.46) โดยเป็นแรงงานในระบบ 16.87 ล้านคน (ร้อยละ 44.82) และเป็นแรงงานนอกระบบ 20.77 ล้านคน (ร้อยละ 55.18) พบจำนวนผู้มีงานทำสูงสุดอยู่ที่ภาคกลาง 11.47 ล้านคน รองลงมา ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 9.67 ล้านคน ภาคเหนือ จำนวน 6.24 ล้านคน กรุงเทพมหานคร จำนวน 5.22 ล้านคน และภาคใต้ จำนวน 5.04 ล้านคน ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนระหว่างแรงงานในระบบกับแรงงานนอกระบบตามภาคต่างๆ พบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้มีแรงงานนอกระบบมากกว่าแรงงานในระบบ ส่วนภาคกลางและกรุงเทพมหานครมีแรงงานนอกระบบน้อยกว่าแรงงานในระบบ นอกจากนี้แรงงานในทุกภาค เพศชายจะมีจำนวนสูงกว่าเพศหญิง (แผนภูมิที่ 1 และ 2) (ข้อมูลจำนวนและร้อยละของแรงงานในระบบและนอกระบบ จำแนกตามภาคและเพศ ปี พ.ศ. 2560 แสดงในภาคผนวกที่ 2 ตารางที่ 4)

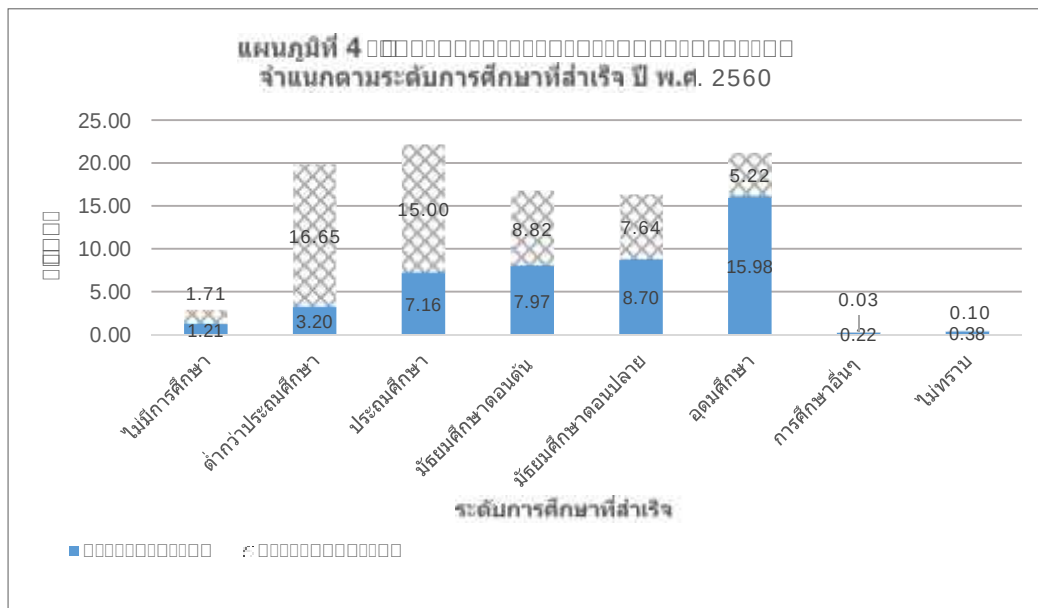
อายุของแรงงานในระบบและนอกระบบ

ในปี พ.ศ. 2560 พบว่า กลุ่มอายุ 45 – 49 ปี เป็นกลุ่มอายุที่มีจำนวนแรงงานมากที่สุด 4.87 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 12.92 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มอายุ 40 – 44 ปี และกลุ่มอายุ 35-39 ปี จำนวน 4.55 และ 4.51 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 12.08 และ 11.98 ตามลำดับ และตั้งแต่กลุ่มอายุ 40 – 44 ปี ขึ้นไป จะพบแรงงานนอกระบบมากกว่าแรงงานในระบบ โดยกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป พบจำนวนแรงงานนอกระบบมากที่สุด (แผนภูมิที่ 3) (ข้อมูลจำนวนและร้อยละของแรงงานในระบบและนอกระบบ จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ ปี พ.ศ. 2560 แสดงในภาคผนวกที่ 2 ตารางที่ 5)

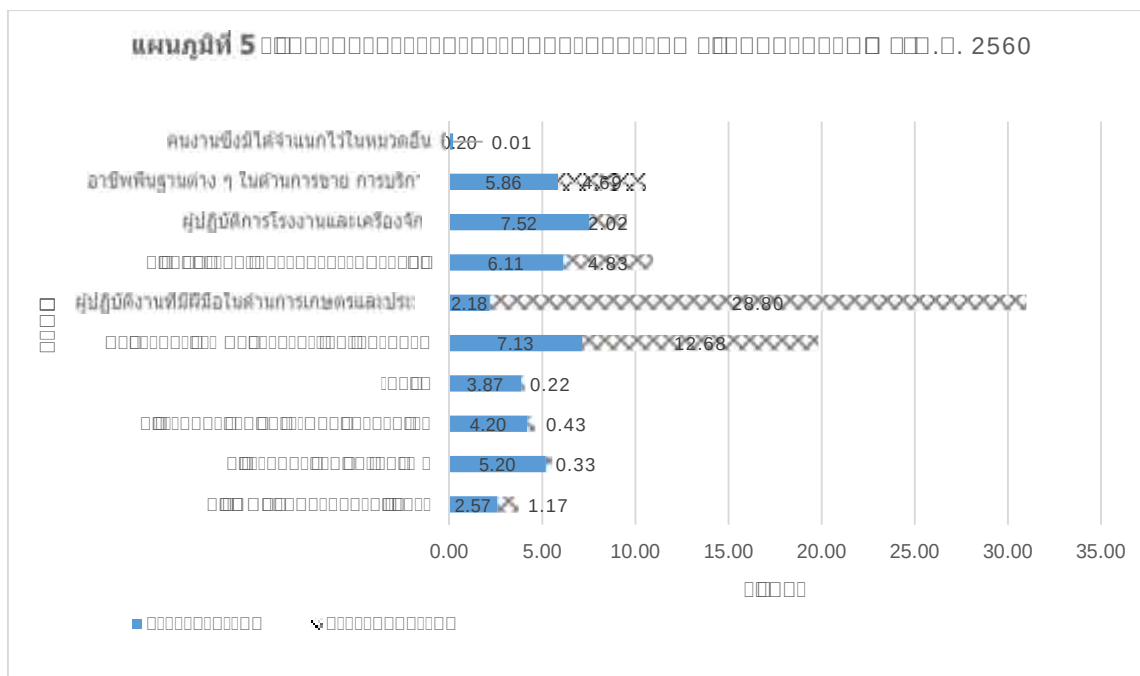
ระดับการศึกษาที่สำเร็จของแรงงานในระบบและนอกระบบ

ในปี พ.ศ. 2560 พบว่า แรงงานมีระดับการศึกษาที่สำเร็จในระดับประถมศึกษามากที่สุด จำนวน 8.34 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 22.16 รองลงมา ได้แก่ ระดับอุดมศึกษา และระดับต่ำกว่าประถมศึกษา จำนวน 7.98 และ 7.47 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 21.19 และ 19.85 ตามลำดับ (แผนภูมิที่ 4) และพบว่าแรงงานที่มีระดับการศึกษาอุดมศึกษามีจำนวนมากสุดในกลุ่มแรงงานในระบบ (ร้อยละ 35.65) ส่วนแรงงานนอกระบบพบแรงงานในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 30.17) (ข้อมูลจำนวนและร้อยละของแรงงานในระบบและนอกระบบ จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ ปี พ.ศ. 2560 แสดงในภาคผนวกที่ 2 ตารางที่ 6)

อาชีพของแรงงานในระบบและนอกระบบ

ในปี พ.ศ. 2560 แรงงานส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตรและประมง 11.66 ล้านคน (ร้อยละ 30.97) รองลงมา ได้แก่ พนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาด 7.46 ล้านคน (ร้อยละ 19.81) และผู้ปฏิบัติการทางด้านความสามารถทางฝีมือ 4.12 ล้านคน (ร้อยละ 10.94) ตามลำดับ (แผนภูมิที่ 5) โดยพบแรงงานนอกระบบมากที่สุดในกลุ่มผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตรและประมง (ร้อยละ 28.80) และพบแรงงานในระบบมากที่สุดในกลุ่มผู้ปฏิบัติการโรงงานและเครื่องจักร (ร้อยละ 7.52) จำนวนแรงงานในระบบมีจำนวนมากกว่าแรงงานนอกระบบในเกือบทุกกลุ่มอาชีพ ยกเว้นกลุ่มผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตรและประมง และกลุ่มพนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาด (ข้อมูลจำนวนและร้อยละของแรงงานในระบบและนอกระบบ จำแนกตามอาชีพและเพศ ปี พ.ศ. 2560 แสดงในภาคผนวกที่ 2 ตารางที่ 7)

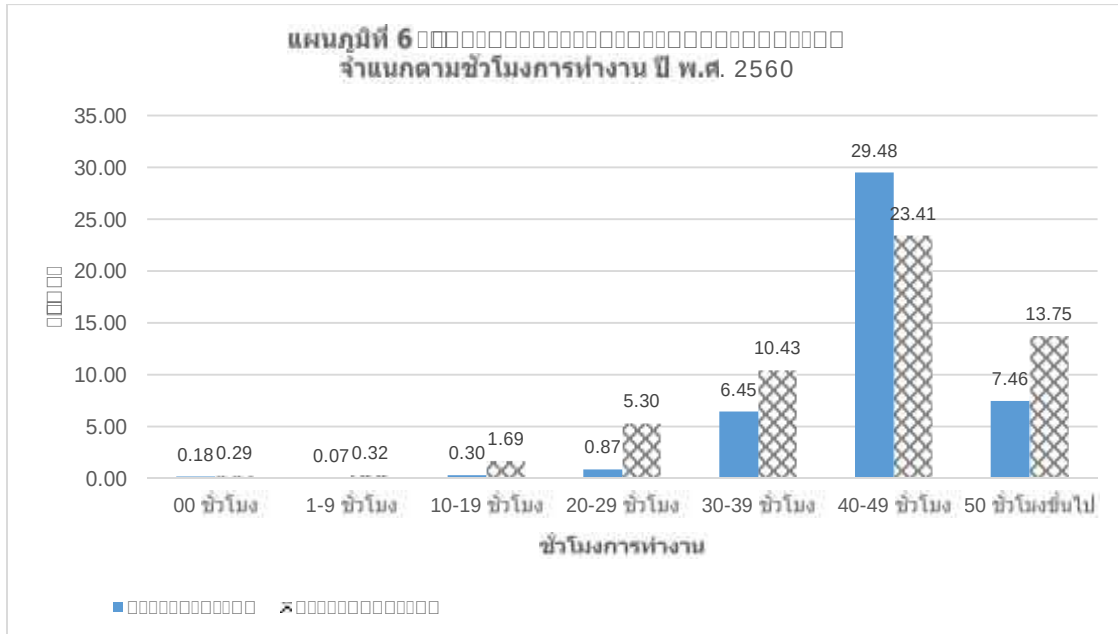

สาขาอุตสาหกรรมของแรงงานในระบบและนอกระบบ

ในปี พ.ศ. 2560 แรงงานส่วนใหญ่จะอยู่ในสาขาเกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง 12.56 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 33.35 รองลงมา ได้แก่ สาขาการขายส่งและการขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ และจักรยานยนต์ และสาขาการผลิต จำนวน 6.18 ล้านคน และ 5.99 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 16.42 และ 15.91 ตามลำดับ โดยสาขาเกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง จะพบแรงงานนอกระบบสูงสุด (ร้อยละ 30.59) และสาขาการผลิตจะพบแรงงานในระบบมากที่สุด (ร้อยละ 12.48) (ข้อมูลจำนวนและร้อยละของแรงงานในระบบและนอกระบบ จำแนกตามสาขาอุตสาหกรรมและเพศ ปี พ.ศ. 2560 แสดงในภาคผนวกที่ 2 ตารางที่ 8)

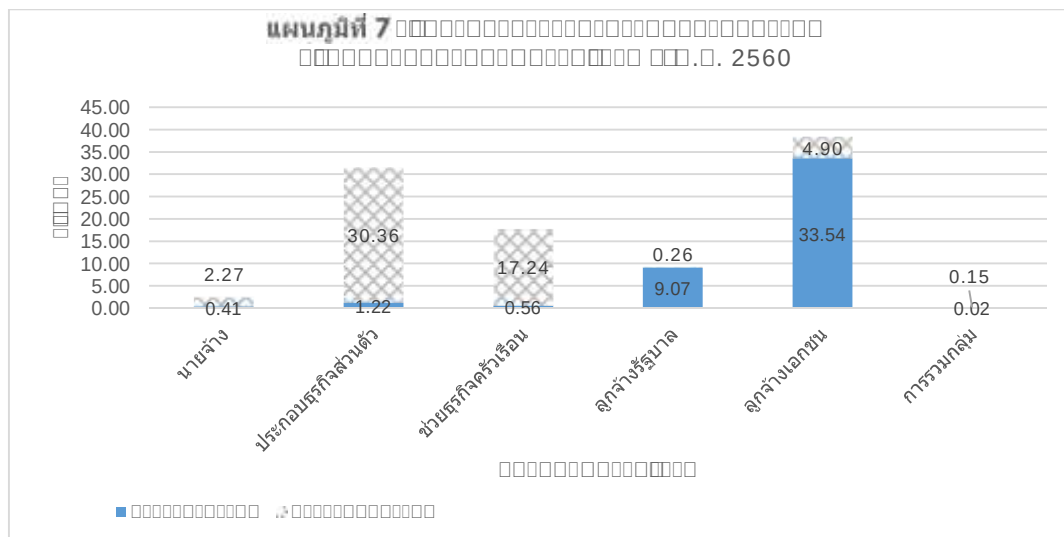
ชั่วโมงการทำงานของแรงงานในและนอกระบบ

ในปี พ.ศ. 2560 แรงงานส่วนใหญ่มีชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์ 40-49 ชั่วโมง จำนวน 19.91 ล้านคน (ร้อยละ 52.89) รองลงมา ได้แก่ แรงงานที่มีจำนวนชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์เท่ากับ 50 ชั่วโมงขึ้นไป และจำนวนชั่วโมงการทำงาน 30-39 ชั่วโมง จำนวน 7.98 และ 6.35 ล้านคน ตามลำดับ (ร้อยละ 21.21 และ 16.88) ซึ่งเหมือนกันทั้งแรงงานในระบบและนอกระบบ (แผนภูมิที่ 6) (ข้อมูลจำนวนและร้อยละของแรงงานในระบบและนอกระบบ จำแนกตามชั่วโมงการทำงานและเพศ ปี พ.ศ. 2560 แสดงในภาคผนวกที่ 2 ตารางที่ 9)

สถานภาพการทำงานของแรงงานในและนอกระบบ

ในปี พ.ศ. 2560 แรงงานมีสถานภาพการทำงานเป็นลูกจ้างเอกชนมากที่สุด จำนวน 14.47 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 38.43 รองลงมา ได้แก่ ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง และช่วยธุรกิจครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง จำนวน 11.89 ล้านคน และ 6.70 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 31.58 และ 17.80 ตามลำดับ (แผนภูมิที่ 7) โดยแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจส่วนตัวและช่วยธุรกิจครัวเรือน (ร้อยละ 30.36) ส่วนแรงงานในระบบจะมีสถานภาพการทำงานส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างเอกชน และลูกจ้างรัฐบาล (ร้อยละ 33.54) (ข้อมูลจำนวนและร้อยละของแรงงานในระบบและนอกระบบ จำแนกตามสถานภาพการทำงานและเพศ ปี พ.ศ. 2560 แสดงในภาคผนวกที่ 2 ตารางที่ 10)

2.3 สถิติภาคอุตสาหกรรม

ข้อมูลสถิติสะสมจำนวนโรงงานและจำนวนคนงานที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการตาม พ.ร.บ.โรงงาน พ.ศ. 2535 จำแนกตามหมวดอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2560 ของกรมโรงงานอุตสาหกรรม พบว่า หมวดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์จากพืช เป็นหมวดอุตสาหกรรมที่มีจำนวนโรงงานสูงสุด รองลงมา ได้แก่ หมวดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ และหมวดอุตสาหกรรมผลิตยานพาหนะและอุปกรณ์ทั้งการซ่อมยานพาหนะและอุปกรณ์ ตามลำดับ แต่หากพิจารณาจากจำนวนคนงาน พบว่า หมวดอุตสาหกรรมอาหารเป็นหมวดอุตสาหกรรมที่มีจำนวนคนงานสูงสุด รองลงมา ได้แก่ หมวดอุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ และหมวดอุตสาหกรรมผลิตยานพาหนะและอุปกรณ์ทั้งการซ่อมยานพาหนะและอุปกรณ์ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 จำนวนโรงงานและคนงานทั่วประเทศ จำแนกตามหมวดอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2560

ลำดับ	หมวดอุตสาหกรรม	จำนวนโรงงาน	จำนวนคนงาน
1	ผลิตภัณฑ์จากพืช	43,725	165,994
2	อุตสาหกรรมอาหาร	9,102	512,405
3	อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม	815	31,487
4	สิ่งทอ	2,615	224,794
5	อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกายยกเว้นรองเท้า	2,187	266,229
6	ผลิตภัณฑ์สัตว์และผลิตภัณฑ์จากหนังสัตว์	1,020	85,311
7	แปรรูปไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้	6,039	141,628
8	เครื่องเรือนหรือเครื่องตกแต่งในอาคารจากไม้ แก้ว ยาง หรือโลหะอื่นๆ	3,855	101,416
9	ผลิตภัณฑ์กระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ	1,318	57,969
10	การพิมพ์ การเย็บเล่ม ทำปก หรือการทำแม่พิมพ์	2,580	64,432
11	เคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมี	3,450	121,765
12	ผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียม	833	14,639
13	ยางและผลิตภัณฑ์ยาง	2,239	145,185
14	ผลิตภัณฑ์พลาสติก	6,350	258,239
15	ผลิตภัณฑ์อลูมิเนียม	7,651	165,339
16	ผลิตภัณฑ์โลหะขั้นมูลฐาน	1,104	55,992
17	ผลิตภัณฑ์โลหะ	12,784	309,834
18	ผลิตเครื่องจักรและเครื่องกล	5,340	197,701
19	ผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์	2,829	382,387
20	ผลิตยานพาหนะและอุปกรณ์ทั้งการซ่อมยานพาหนะและอุปกรณ์	9,954	325,572
21	การผลิตอื่นๆ	13,656	381,019
	รวม	139,446	4,009,337

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลธุรกิจอุตสาหกรรม ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมโรงงานอุตสาหกรรม

โดยจำนวนโรงงานและคนงานทั้งหมด สามารถจำแนกตามขนาดอุตสาหกรรมได้เป็น (ตารางที่ 3)

- อุตสาหกรรมขนาดเล็ก (แรงงานต่ำกว่า 50 คน) มีจำนวนโรงงานทั้งหมด 42,465 โรงงาน คนงานทั้งหมด 111,311 คน
- อุตสาหกรรมขนาดกลาง (แรงงาน 50-200 คน) มีจำนวนโรงงานทั้งหมด 18,183 โรงงาน คนงานทั้งหมด 200,956 คน
- อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ (แรงงานมากกว่า 200 คน) มีจำนวนโรงงานทั้งหมด 78,798 โรงงาน คนงานทั้งหมด 3,697,070 คน

เมื่อพิจารณาจำนวนโรงงานทุกขนาดอุตสาหกรรมเป็นรายภาค พบว่า จำนวนโรงงานทุกขนาดอุตสาหกรรม จะมีจำนวนสูงสุดในพื้นที่ภาคกลาง (โดยมีจำนวนโรงงานสูงสุดอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร) รองลงมา ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (โดยมีจำนวนโรงงานสูงสุดอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา) และภาคตะวันออก (โดยมีจำนวนโรงงานสูงสุดอยู่ในจังหวัดชลบุรี) ตามลำดับ

โดยอุตสาหกรรมขนาดเล็ก (แรงงานต่ำกว่า 50 คน) จะมีจำนวนโรงงานสูงสุดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (มีจำนวนโรงงานสูงสุดอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา) รองลงมา ได้แก่ ภาคกลาง (มีจำนวนโรงงานสูงสุดอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร) และภาคเหนือ (มีจำนวนโรงงานสูงสุดอยู่ในจังหวัดเชียงราย) ตามลำดับ

ส่วนอุตสาหกรรมขนาดกลาง (แรงงาน 50-200 คน) จะมีจำนวนโรงงานสูงสุดในเขตพื้นที่ภาคกลาง (จำนวนโรงงานสูงสุดอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร) รองลงมา ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จำนวนโรงงานสูงสุดอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา) และภาคเหนือ (จำนวนโรงงานสูงสุดอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่) ตามลำดับ

ส่วนอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ (แรงงานมากกว่า 200 คน) จะมีจำนวนโรงงานสูงสุดในเขตพื้นที่ภาคกลาง (จำนวนโรงงานสูงสุดอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร) รองลงมา ได้แก่ ภาคตะวันออก (จำนวนโรงงานสูงสุดอยู่ในจังหวัดชลบุรี) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จำนวนโรงงานสูงสุดอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา) ตามลำดับ (รายละเอียดข้อมูลจำนวนโรงงานและคนงานจำแนกตามขนาดของอุตสาหกรรมและแรงงานในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ปี พ.ศ. 2560 แสดงไว้ในภาคผนวกที่ 1 ตารางที่ 2)

ตารางที่ 3 จำนวนโรงงานและคนงานจำแนกตามขนาดของอุตสาหกรรม/แรงงานทั่วประเทศและภาค ปี พ.ศ. 2560

ภาค	ขนาดของอุตสาหกรรม							
	อุตสาหกรรมขนาดเล็ก แรงงานต่ำกว่า 50 คน		อุตสาหกรรมขนาดกลาง แรงงาน 50-200 คน		อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ แรงงานมากกว่า 200 คน		รวมอุตสาหกรรม ทุกขนาด	
	โรงงาน	คนงาน	โรงงาน	คนงาน	โรงงาน	คนงาน	โรงงาน	คนงาน
ภาคกลาง	4,980	31,588	10,186	137,944	39,902	2,181,417	55,068	2,350,949
ภาคเหนือ	3,386	7,083	1,421	13,341	5,932	138,147	10,739	158,571
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	29,546	60,042	3,642	21,409	10,290	288,705	43,478	370,156
ภาคตะวันออก	831	3,601	894	10,891	11,278	689,776	13,003	704,268
ภาคตะวันตก	883	3,149	791	8,886	4,093	185,631	5,767	197,666
ภาคใต้	2,839	5,848	1,249	8,485	7,303	213,394	11,391	227,727
รวม	42,465	111,311	18,183	200,956	78,798	3,697,070	139,446	4,009,337

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลธุรกิจอุตสาหกรรม ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมโรงงานอุตสาหกรรม

หมายเหตุ : 1. ภาคเหนือ มี 9 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย น่าน พะเยา เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน แพร่ ลำปาง ลำพูน และอุตรดิตถ์

2. ภาคกลาง ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร และอีก 21 จังหวัด ได้แก่ พิษณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิจิตร กำแพงเพชร นครสวรรค์ ลพบุรี ชัยนาท อุทัยธานี สิงห์บุรี อ่างทอง สระบุรี พระนครศรีอยุธยา สุพรรณบุรี นครนายก ปทุมธานี นนทบุรี นครปฐม สมุทรปราการ สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม

3. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 20 จังหวัด ได้แก่ หนองคาย นครพนม สกลนคร บึงกาฬ อุดรธานี หนองบัวลำภู เลย มุกดาหาร กาฬสินธุ์ ขอนแก่น อำนาจเจริญ ยโสธร ร้อยเอ็ด มหาสารคาม ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี

4. ภาคตะวันออก มี 7 จังหวัด ได้แก่ สระแก้ว ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด

5. ภาคตะวันตก มี 5 จังหวัด ได้แก่ ตาก กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์

6. ภาคใต้ มี 14 จังหวัด ได้แก่ ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช กระบี่ พังงา ภูเก็ต พัทลุง ตรัง ปัตตานี สงขลา สตูล นราธิวาส และยะลา

3. ข้อมูลการบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการทำงาน

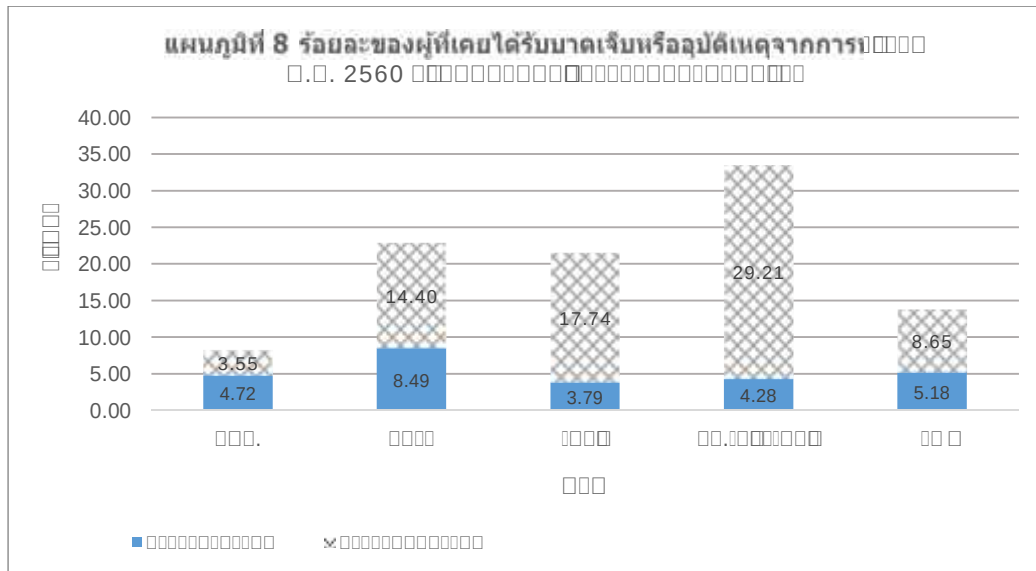
3. ข้อมูลการบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการทำงาน

ข้อมูลการบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการทำงาน จะประกอบด้วยข้อมูลที่ได้จาก 3 แหล่ง ดังต่อไปนี้

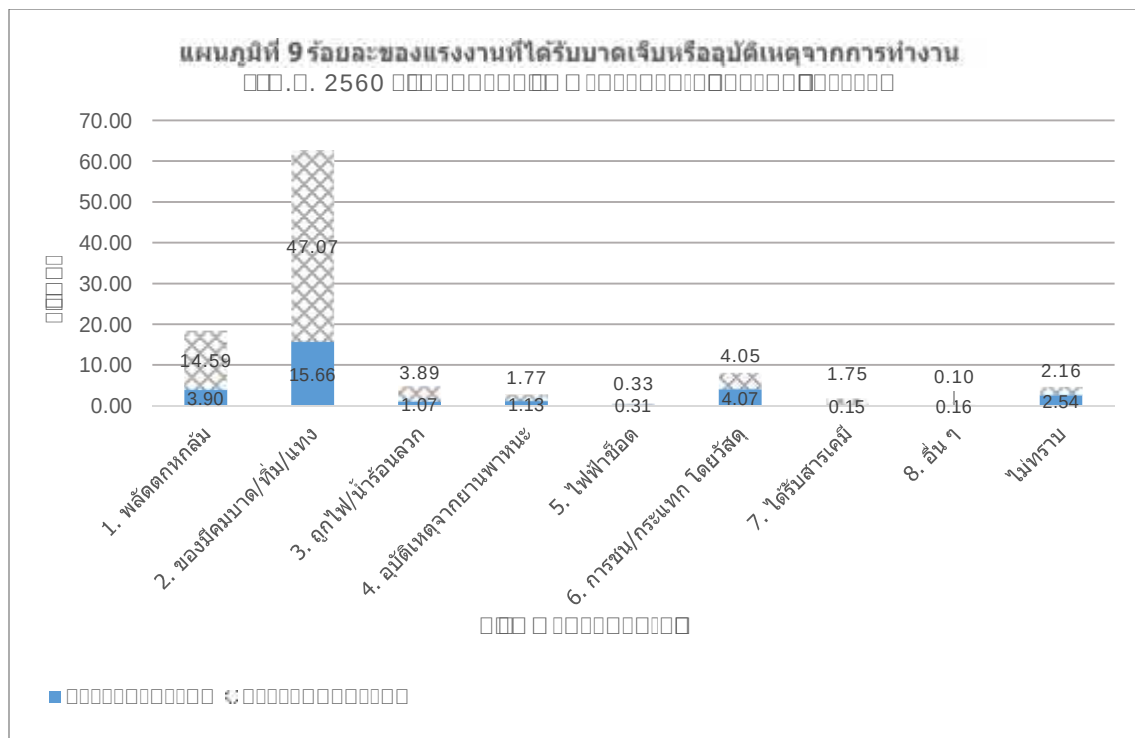
1. ข้อมูลการบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการทำงาน สำนักงานสถิติแห่งชาติ
2. ข้อมูลการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจากการทำงาน กองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน
3. ข้อมูลการบาดเจ็บจากการทำงาน ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

3.1 ข้อมูลการบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการทำงาน สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ข้อมูลการบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการทำงานจากการสำรวจแรงงานนอกระบบ ปี พ.ศ. 2560 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า มีแรงงานที่เคยได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการทำงาน จำนวน 4.28 ล้านคน (ร้อยละ 11.36) ของแรงงานทั่วประเทศ (จากแรงงานทั่วประเทศ จำนวน 37.65 ล้านคน) เป็นเพศชาย 2.62 ล้านคน และเพศหญิง 1.66 ล้านคน โดยเป็นกลุ่มแรงงานในระบบ จำนวน 1.13 ล้านคน และกลุ่มแรงงานนอกระบบ จำนวน 3.15 ล้านคน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนผู้เคยได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการทำงาน 4.58 ล้านคน (ร้อยละ 11.96 ของแรงงานทั่วประเทศ) พบว่ามีจำนวนที่ลดลง โดยสัดส่วนของผู้เคยได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการทำงานระหว่างแรงงานในระบบและนอกระบบ ปี พ.ศ. 2560 ยังคงคล้ายกับปี พ.ศ. 2559 โดยพบแรงงานที่เคยได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการทำงาน สูงสุดอยู่ที่ภาคกลางตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 1.43 ล้านคน (ร้อยละ 33.49) รองลงมา ได้แก่ ภาคกลาง จำนวน 0.98 ล้านคน (ร้อยละ 22.89) และภาคเหนือ จำนวน 0.92 ล้านคน (ร้อยละ 21.53) ตามลำดับ (แผนภูมิที่ 8) (ข้อมูลสถิติการได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการทำงานของแรงงานในระบบและนอกระบบ ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามประเภทของการได้รับบาดเจ็บฯ และพื้นที่ภาคต่างๆ ของประเทศ แสดงในภาคผนวกที่ 3-1 ตารางที่ 14 - 15)

เมื่อพิจารณาเฉพาะจำนวนผู้เคยได้รับบาดเจ็บตามลักษณะของการเกิดการบาดเจ็บ พบว่า เกิดจากของมีคมบาด/ทิ่ม/แทง สูงสุด จำนวน 2.68 ล้าน (ร้อยละ 62.74) รองลงมา ได้แก่ เกิดจากการพลัดตกหกล้ม จำนวน 791,043 คน (ร้อยละ 18.49) และสาเหตุจากการชน/กระแทกจากวัสดุ จำนวน 347,158 คน (ร้อยละ 8.11) ตามลำดับ โดยจำนวนผู้ที่เคยได้รับบาดเจ็บตามลักษณะของการเกิดการบาดเจ็บ ของกลุ่มแรงงานนอกระบบจะมากกว่ากลุ่มแรงงานในระบบเกือบทุกลักษณะของการเกิดการบาดเจ็บ (แผนภูมิที่ 9)

3.2 ข้อมูลการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจากการทำงาน กองทุนเงินทดแทน สำนักงาน

ประกันสังคม กระทรวงแรงงาน

สถิติโรคจากการทำงานของกองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน เป็นสถิติโรคของผู้ประกันตนที่อยู่ในข่ายคุ้มครองของกองทุนเงินทดแทน ที่เป็นการเจ็บป่วยจากการทำงานโดยใช้สิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาลและเงินทดแทนจากกองทุน สถิติโรคจะเก็บข้อมูลจากใบรายงานที่ผู้ประกันตนหรือนายจ้างเขียน (ก.ท.16) และแพทย์ผู้รักษาเขียน (ก.ท. 16/1) เพื่อยื่นเรื่องเบิกเงินกับกองทุนเงินทดแทน พิจารณาข้อมูลโดยเจ้าพนักงานวินิจฉัยและคณะกรรมการการแพทย์

ข้อดีของข้อมูลจากกองทุนเงินทดแทน คือ เป็นผู้ป่วย “ยืนยัน” ที่ป่วยเป็นโรคจากการทำงานจริง มีการวินิจฉัยยืนยันจากแพทย์ชัดเจนก่อนที่จะรายงานเข้ามาในฐานข้อมูล และมีการจำแนกโรคที่ละเอียด ทราบจำนวนได้ชัดเจนและมีข้อมูลรายงานเข้ามาอย่างสม่ำเสมอ สำหรับข้อจำกัดของข้อมูลคือ เป็นข้อมูลผู้ป่วยจากการทำงาน เฉพาะแรงงานในระบบกลุ่มที่เป็นผู้ประกันตนเท่านั้น ซึ่งไม่ครอบคลุมแรงงานในระบบที่เป็นกลุ่มข้าราชการและแรงงานนอกระบบ นอกจากนี้เป็นข้อมูลเฉพาะโรคจากการทำงานที่ไม่ครอบคลุมโรคจากสิ่งแวดล้อม

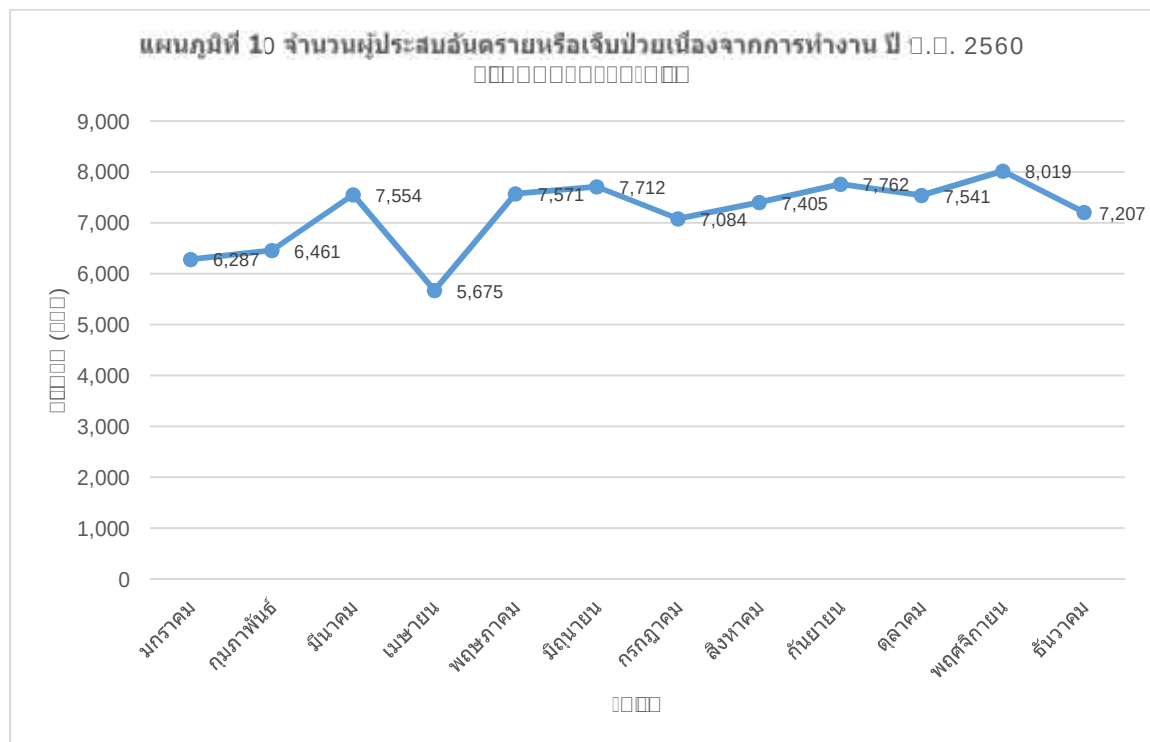
จากข้อมูลสถิติการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน ของสำนักงานกองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน ในปี พ.ศ. 2560 มีจำนวนการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานทั้งหมด 86,278 ราย ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2559 ที่ผ่านมา (89,488 ราย) พบว่า มีจำนวนลดลง 3,210 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.59 (ตารางที่ 4) และเมื่อคิดเป็นอัตราการประสบอันตรายต่อลูกจ้าง 1,000 ราย โดยเทียบกับจำนวนลูกจ้างในความคุ้มครองของกองทุนเงินทดแทน จำนวน 9,777,741 ราย พบว่า มีอัตราการประสบอันตรายเท่ากับ 8.82 ต่อลูกจ้าง 1,000 ราย ซึ่งลดลงจากปี พ.ศ. 2559 (9.47) และหากนับจำนวนการประสบอันตรายเฉพาะกรณีร้ายแรง (กรณีร้ายแรง หมายถึง ตาย สูญเสียอวัยวะ และหยุดงานเกิน 3 วัน) พบว่า อัตราการประสบอันตราย เท่ากับ 2.28 ต่อลูกจ้าง 1,000 ราย

เมื่อดูการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560 เป็นรายเดือน พบว่า เดือนพฤศจิกายน มีผู้ประสบอันตรายสูงสุด จำนวน 8,019 ราย ส่วนเดือนเมษายนมีผู้ประสบอันตรายน้อยสุด จำนวน 5,675 ราย ซึ่งโดยเฉลี่ยพบจำนวนผู้ประสบอันตราย 7,190 รายต่อเดือน (แผนภูมิที่ 10) และการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานทั้งหมดส่วนใหญ่ จะเป็นการหยุดงานไม่เกิน 3 วัน จำนวน 58,671 ราย (ร้อยละ 68.00) รองลงมา ได้แก่ หยุดงานเกิน 3 วัน จำนวน 25,820 ราย (ร้อยละ 29.93) และสูญเสียอวัยวะบางส่วน จำนวน 1,200 ราย (ร้อยละ 1.39) โดยมีผู้เสียชีวิต จำนวน 570 ราย และสูญพลภาพ จำนวน 17 ราย (รายละเอียดข้อมูลการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน จำแนกตามความรุนแรง รายเดือน รวมทั้งประเทศ ปี พ.ศ. 2560 แสดงในภาคผนวกที่ 3-2 ตารางที่ 28)

ตารางที่ 4 จำนวนผู้ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน จำแนกตามความรุนแรง ปี พ.ศ. 2551 – 2560

ปี	จำนวนลูกจ้างทั้งหมด (ราย)	จำนวนผู้ประสบอันตราย (ราย)					
		ตาย	ทุพพลภาพ	สูญเสียอวัยวะ	หยุดงานเกิน 3 วัน	หยุดงานไม่เกิน 3 วัน	รวม
2551	8,135,606	613	15	3,096	45,719	127,059	176,502
2552	7,939,923	597	8	2,383	39,850	106,598	149,436
2553	8,177,618	619	11	2,149	39,919	103,813	146,511
2554	8,222,960	590	4	1,630	35,709	91,699	129,632
2555	8,575,398	717	19	1,818	36,166	93,106	131,826
2556	8,901,624	635	28	3,036	31,419	76,776	111,894
2557	9,132,756	603	11	1,463	29,254	68,903	100,234
2558	9,336,317	575	6	1,324	27,845	65,924	95,674
2559	9,449,984	584	12	1,290	26,829	60,773	89,488
2560	9,777,751	570	17	1,200	25,820	58,671	86,278

ที่มา: สำนักงานกองทุนเงินทดแทน กระทรวงแรงงาน

จากจำนวนการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานทั้งหมดของปี พ.ศ. 2560 พบว่า ในจำนวนนี้จะเป็นโรคที่เกิดขึ้นตามลักษณะหรือสภาพของงานหรือเนื่องจากการทำงาน จำนวน 1,838 ราย ซึ่งสามารถจำแนกตามความรุนแรงได้เป็น ตาย จำนวน 1 ราย (ร้อยละ 0.05) สูญเสียอวัยวะบางส่วน จำนวน 12 ราย (ร้อยละ 0.65) หยุดงานเกิน 3 วัน จำนวน 261 ราย (ร้อยละ 14.20) และหยุดงานไม่เกิน 3 วัน จำนวน 1,564 ราย (ร้อยละ 85.09) ตามลำดับ ผู้เจ็บป่วยเป็นโรคส่วนใหญ่เกิดจากปัญหาโรคระบบกล้ามเนื้อและโครงสร้างกระดูกที่เกิดขึ้นเนื่องจากการทำงาน หรือสาเหตุจากลักษณะงานที่จำเพาะหรือมีปัจจัยเสี่ยงสูงในสิ่งแวดล้อมการทำงาน จำนวน 1,554 ราย (ร้อยละ 84.55) โดยสามารถจำแนกตามความรุนแรงได้เป็น หยุดงานเกิน 3 วัน จำนวน 248 ราย (ร้อยละ 15.96) และหยุดงานไม่เกิน 3 วัน จำนวน 1,306 ราย (ร้อยละ 84.04) (รายละเอียดข้อมูลการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน จำแนกตามความรุนแรงและโรคที่เกิดขึ้นตามลักษณะหรือสภาพของงานหรือเนื่องจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560 แสดงในภาคผนวกที่ 3-2 ตารางที่ 22)

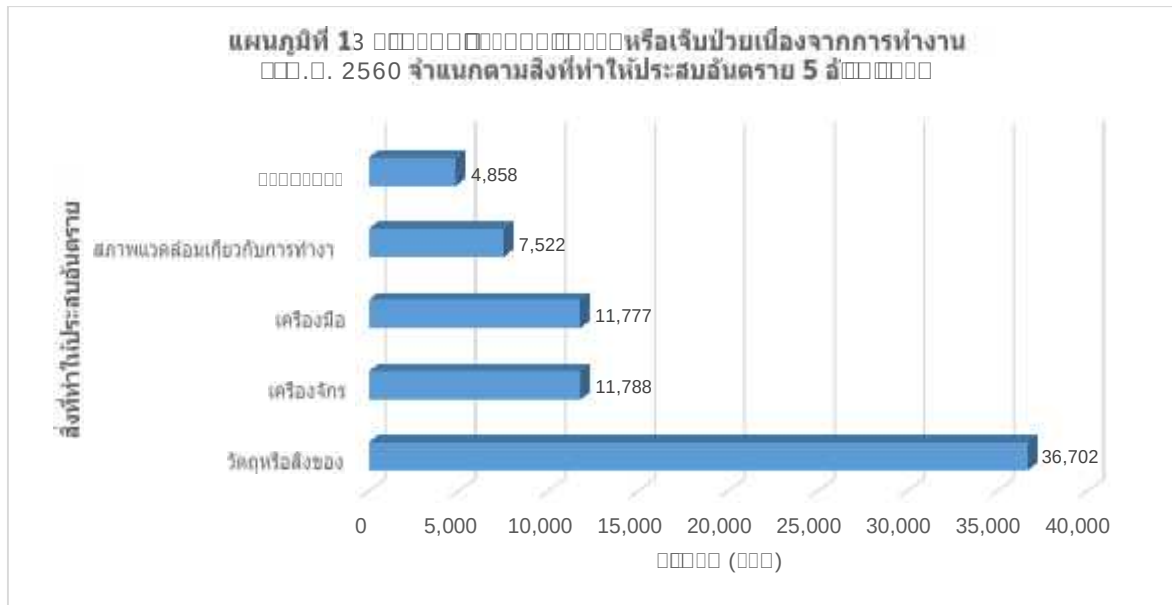
เมื่อพิจารณาการประสบอันตรายหรือการเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานเป็นรายภาค พบว่า ภาคกลางมีจำนวนผู้ประสบอันตรายหรือการเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานสูงสุด โดยมีจำนวน 58,122 ราย (ร้อยละ 67.37) ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ และสมุทรสาคร ตามลำดับ ส่วนภาคที่มีจำนวนผู้ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานสูงสุดรองลงมา ได้แก่ ภาคตะวันออก จำนวน 12,513 ราย (ร้อยละ 14.50) โดยส่วนใหญ่เกิดขึ้นในเขตจังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ตามลำดับ (แผนภูมิที่ 11) (รายละเอียดข้อมูลการประสบอันตรายหรือการเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานรายจังหวัดในพื้นที่ภาคต่างๆ แสดงในภาคผนวกที่ 3-2 ตารางที่ 16 - 20)

ข้อมูลการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560 พบว่า สาเหตุของการประสบอันตรายสูงสุดเกิดจากวัตถุหรือสิ่งของตก/บาด/ทิ่มแทง จำนวน 20,660 ราย (ร้อยละ 23.95) รองลงมา ได้แก่ วัตถุหรือสิ่งของพังทลาย/หล่นทับ จำนวน 13,946 ราย (ร้อยละ 16.16) และวัตถุหรือสิ่งของกระแทก/ชน จำนวน 12,058 ราย (ร้อยละ 13.98) ตามลำดับ (แผนภูมิที่ 12) (รายละเอียดข้อมูลการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามสาเหตุของการประสบอันตราย แสดงในภาคผนวกที่ 3-2 ตารางที่ 21)

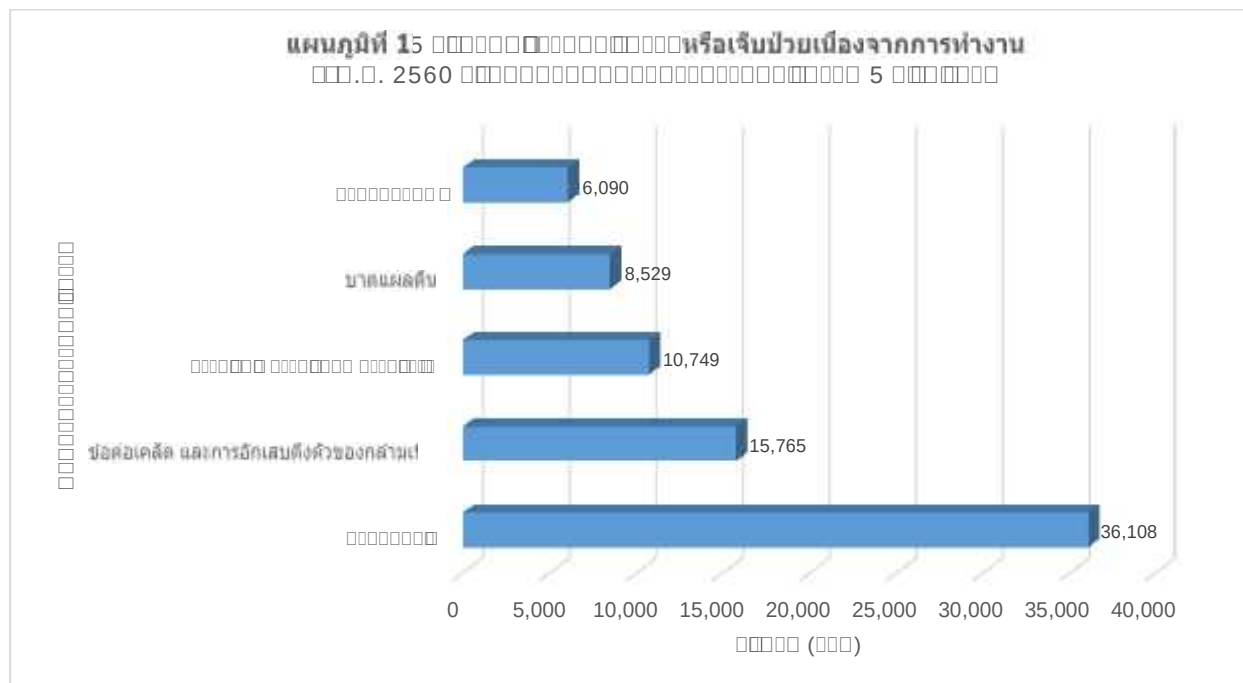

หากพิจารณาถึงสิ่งที่ทำให้ประสบอันตราย พบว่า วัตถุและสิ่งของเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดอันตรายกับผู้ปฏิบัติงานสูงสุด โดยมีจำนวนผู้ประสบอันตราย 36,702 ราย (ร้อยละ 42.54) สิ่งที่ทำให้ประสบอันตรายรองลงมา ได้แก่ เครื่องจักร โดยมีผู้ประสบอันตรายจำนวน 11,788 ราย (ร้อยละ 13.66) และเครื่องมือเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดอันตรายกับผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 11,777 ราย (ร้อยละ 13.65) (แผนภูมิที่ 13) (รายละเอียดข้อมูลการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามสิ่งที่ทำให้ประสบอันตราย แสดงในภาคผนวกที่ 3-2 ตารางที่ 23)

อวัยวะที่ผู้ปฏิบัติงานประสบอันตรายมากที่สุด คือ นิ้วมือ จำนวน 20,477 ราย (ร้อยละ 23.73) รองลงมา ได้แก่ ตา จำนวน 12,062 ราย (ร้อยละ 13.98) บาดเจ็บหลายส่วนตามร่างกาย จำนวน 6,758 ราย (ร้อยละ 7.83) มือ จำนวน 5,991 ราย (ร้อยละ 6.94) และนิ้วหัวแม่มือ จำนวน 5,316 ราย (ร้อยละ 6.16) ตามลำดับ (แผนภูมิที่ 14) (รายละเอียดข้อมูลการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามอวัยวะที่ผู้ปฏิบัติงานประสบอันตราย แสดงในภาคผนวกที่ 3-2 ตารางที่ 24)

และในส่วนผลของการประสบอันตราย พบว่า ผู้ปฏิบัติงานจะเกิดบาดเจ็บแผลลึกสูงสุด จำนวน 36,108 ราย (ร้อยละ 41.85) รองลงมา ได้แก่ ขัดต่อเคล็ด/กล้ามเนื้ออักเสบ จำนวน 15,765 ราย (ร้อยละ 18.27) กระดูกหัก/แตก/ร้าว จำนวน 10,749 ราย (ร้อยละ 12.46) บาดแผลตื้น จำนวน 8,529 ราย (ร้อยละ 9.89) และบาดแผลไหม้ จำนวน 6,090 ราย (ร้อยละ 7.06) ตามลำดับ (แผนภูมิที่ 15) (รายละเอียดข้อมูลการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามผลกระทบของการประสบอันตราย แสดงในภาคผนวกที่ 3-2 ตารางที่ 25)

การประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจากการทำงานของผู้ปฏิบัติงานในแต่ละกลุ่มอายุ ปี พ.ศ. 2560 พบว่า กลุ่มผู้ปฏิบัติงานในกลุ่มอายุ 25-29 ปี มีจำนวนผู้ประสบอันตรายสูงสุด จำนวน 15,362 ราย (ร้อยละ 17.81) รองลงมาจะเป็นกลุ่มอายุ 20-24 ปี จำนวน 13,990 ราย (ร้อยละ 16.22) และกลุ่มอายุ 30-34 ปี จำนวน 13,133 ราย (ร้อยละ 15.22) ตามลำดับ (แผนภูมิที่ 16) (รายละเอียดข้อมูลการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามกลุ่มอายุ แสดงในภาคผนวกที่ 3-2 ตารางที่ 26)

หากพิจารณาจำนวนผู้ประสบอันตรายจำแนกตามขนาดสถานประกอบการ พบว่า จำนวนผู้ประสบอันตรายสูงสุด จำนวน 20,054 ราย (ร้อยละ 23.24) จะอยู่ในสถานประกอบการที่มีผู้ปฏิบัติงานมากกว่า 1,000 คนขึ้นไป รองลงมา ได้แก่ สถานประกอบการที่มีจำนวนผู้ปฏิบัติงาน 201-500 คน โดยมีผู้ประสบอันตรายจำนวน 14,046 ราย (ร้อยละ 16.28) และสถานประกอบการที่มีผู้ปฏิบัติงาน 21-50 คน มีจำนวนผู้ประสบอันตรายจำนวน 10,573 ราย (ร้อยละ 12.25) ตามลำดับ (แผนภูมิที่ 17) (รายละเอียดข้อมูลการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามขนาดของสถานประกอบการ แสดงในภาคผนวกที่ 3-2 ตารางที่ 27)

และเราสามารถสรุปประเด็นการประสบอันตรายต่างๆ ที่มีจำนวนผู้ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานสูงสุดของ ปี พ.ศ. 2560 (ตารางที่ 5) ได้ ดังนี้

- จังหวัดที่มีจำนวนการประสบอันตรายสูงสุด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร
- สาเหตุที่ทำให้เกิดการประสบอันตรายสูงสุด ได้แก่ วัตถุหรือสิ่งของตัด/บาด/ทิ่มแทง
- สิ่งที่ทำให้เกิดการประสบอันตรายสูงสุด ได้แก่ วัตถุหรือสิ่งของ
- อวัยวะที่ลูกจ้างได้รับอันตรายสูงสุด ได้แก่ นิ้ว/นิ้วหัวแม่มือ
- ผลของการประสบอันตรายสูงสุด ได้แก่ เกิดบาดแผลลึก
- กลุ่มอายุของลูกจ้างที่เกิดการประสบอันตรายสูงสุด ได้แก่ กลุ่มอายุ 25-29 ปี
- ขนาดของสถานประกอบการที่มีจำนวนผู้ประสบอันตรายสูงสุด ได้แก่ สถานประกอบการที่มีขนาดมากกว่า 1,000 คน
- ประเภทกิจการที่มีจำนวนผู้ประสบอันตรายสูงสุด ได้แก่ การผลิตผลิตภัณฑ์อาหาร
- ตำแหน่งหน้าที่ที่มีจำนวนผู้ประสบอันตรายสูงสุด ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานในโรงงาน ผู้ควบคุมเครื่องจักร และ ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน จำแนกตามประเด็นการประสบอันตรายสูงสุด ปี พ.ศ. 2556-2560

ประเด็นการประสบอันตรายสูงสุด		จำนวนผู้ประสบอันตราย (ราย)				
		ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560
1.จังหวัดที่มีจำนวนการประสบอันตราย	กรุงเทพมหานคร	32,582 (29.12%)	28,601 (28.51%)	27,500 (28.74%)	24,987 (27.92%)	23,575 (27.37%)
2.สาเหตุที่ประสบอันตราย	วัตถุหรือสิ่งของตัด/บาด/ตำแทง	25,776 (23.04%)	23,211 (23.13%)	22,329 (23.34%)	21,252 (23.75%)	20,660 (23.95%)
3.สิ่งที่ทำให้ประสบอันตราย	วัตถุหรือสิ่งของ	50,807 (45.41%)	44,116 (43.97%)	41,101 (42.96%)	38,162 (42.64%)	36,702 (42.54%)
4.อวัยวะที่ถูกจ้างได้รับอันตราย	นิ้วมือและนิ้วหัวแม่มือ	31,513 (28.16%)	28,333 (28.24%)	27,227 (28.46%)	26,059 (29.12%)	25,793 (29.90%)
5.ผลของการประสบอันตราย	บาดเจ็บเล็กน้อย	46,683 (41.72%)	41,438 (41.30%)	39,883 (41.69%)	37,609 (42.03%)	36,108 (41.85%)
6.กลุ่มอายุของลูกจ้างที่มีจำนวนการประสบอันตราย	กลุ่มอายุ 25-29 ปี	-	-	16,424 (17.17%)	15,495 (17.32%)	15,362 (17.81%)
	กลุ่มอายุ 30-34 ปี	20,484 (18.31%)	17,495 (17.43%)		-	-
7.ขนาดสถานประกอบการที่มีจำนวนการประสบอันตราย	ขนาดมากกว่า 1,000 คน	21,523 (19.24%)	21,022 (20.95%)	22,597 (23.62%)	21,126 (23.61%)	20,054 (23.24%)
8.ประเภทกิจการที่มีจำนวนการประสบอันตราย	กิจการก่อสร้าง	8,458 (7.56%)	8,462 (8.43%)	8,218 (8.59%)	7,129 (7.97%)	-
	การผลิตผลิตภัณฑ์อาหาร	-	-	-	-	8,719 (10.11%)
9.ตำแหน่งหน้าที่ที่มีจำนวนการประสบอันตราย	ผู้ปฏิบัติงานในโรงงาน ผู้ควบคุมเครื่องจักรและ ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	24,362 (21.77%)-	31,050 (30.94%)	27,093 (28.32%)	27,847 (31.12%)	25,523 (29.58%)

ที่มา: สำนักงานกองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน

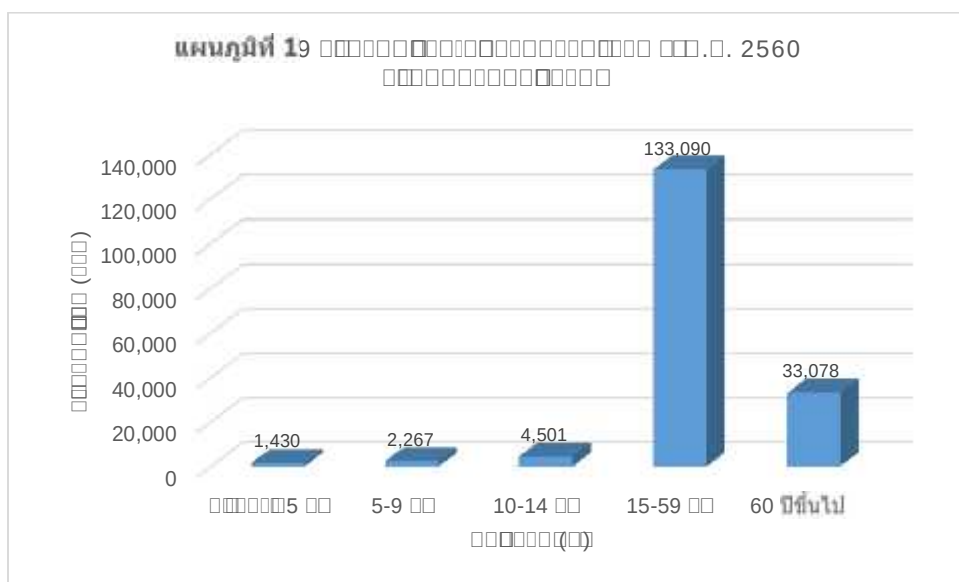
3.3 ข้อมูลการบาดเจ็บจากการทำงาน ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

ข้อมูลการบาดเจ็บจากการทำงาน จากระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ได้มาจากข้อมูลผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยจากสถานพยาบาลว่าได้รับบาดเจ็บจากการทำงานตามรหัส ICD-10TM เป็น S00-S99 (การบาดเจ็บทั้งหมดจากสาเหตุภายนอก) และ T00-T29 (การบาดเจ็บที่หลายบริเวณของร่างกาย หรือที่ไม่สามารถระบุรายละเอียด การเป็นพิษจากสิ่งแปลกปลอม ความร้อน และสารกัดกร่อน และผลสืบเนื่องบางอย่างจากสาเหตุภายนอก) ร่วมกับสาเหตุภายนอก รหัสหลักที่ 5 (กิจกรรม) เป็น .2 (สาเหตุภายนอกที่เป็นการทำงานในหน้าที่) โดยข้อมูลดังกล่าวไม่รวมพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร (ข้อมูลจากระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ ประมวลผลวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2561 และใช้จำนวนประชากรกลางปีในการคำนวณอัตราป่วย)

ในปี พ.ศ. 2560 พบผู้บาดเจ็บจากการทำงาน จำนวน 174,366 ราย คิดเป็นอัตราป่วยต่อแสนราย เท่ากับ 289.33 ลดลงจากปี พ.ศ. 2559 ที่พบผู้บาดเจ็บจากการทำงาน จำนวน 177,442 ราย (อัตราป่วยต่อแสนราย 295.48) โดยจังหวัดน่านพบอัตราป่วยสูงสุด (1,169.79) รองลงมา ได้แก่ จังหวัดเลย (784.31) และลำพูน (662.56) ตามลำดับ (แผนภูมิที่ 18) ส่วนจังหวัดที่พบว่ามีผู้ป่วยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ จังหวัดบุรีรัมย์ (7,931) นครราชสีมา (6,900) และเชียงราย (6,038) ตามลำดับ (รายละเอียดจำนวนและอัตราการบาดเจ็บจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560 ในพื้นที่จังหวัดต่างๆ แสดงในภาคผนวกที่ 3-3 ตารางที่ 31)

กลุ่มอายุที่พบผู้ป่วยมากที่สุด คือ กลุ่มอายุ 15-59 ปี จำนวน 133,090 ราย คิดเป็นร้อยละ 76.33 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 33,078 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.97 (แผนภูมิที่ 19) (รายละเอียดจำนวนผู้บาดเจ็บจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามกลุ่มอายุและจังหวัดต่างๆ แสดงในภาคผนวกที่ 3-3 ตารางที่ 32)

กลุ่มอาชีพที่พบผู้ป่วยมากที่สุด คือ กลุ่มอาชีพเกษตรกรผู้ปลูกพืชผักและพืชไร่ จำนวน 68,886 ราย คิดเป็นร้อยละ 39.51 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 49,860 ราย และกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 15,503 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.60 และ 8.89 ตามลำดับ (รายละเอียดจำนวนผู้บาดเจ็บจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามรหัสกลุ่มอาชีพ แสดงในภาคผนวกที่ 3-3 ตารางที่ 33)

4. ข้อมูลโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม

4. ข้อมูลโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม

ข้อมูลโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมที่นำเสนอในรายงานสถานการณ์ฯ นี้ เป็นข้อมูลโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญในระบบเฝ้าระวัง 5 กลุ่มโรค 5 มิติ กลุ่มโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย 3 กลุ่มโรคย่อย ดังนี้

- 1) กลุ่มโรคจากการประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรม ได้แก่ โรคจากพิษสารเคมีกำจัดศัตรูพืช
- 2) กลุ่มโรคจากการประกอบอาชีพภาคอุตสาหกรรม ได้แก่ โรคกระดูกและกล้ามเนื้อ โรคจากพิษโลหะหนัก โรคซิลิโคสิส โรคที่เกิดจากแร่ใยหินแอสเบสตอส โรคจากพิษสารทำลายอินทรีย์ และโรคประสาทหูเสื่อมจากเสียงดัง
- 3) กลุ่มโรคจากมลพิษสิ่งแวดล้อม ได้แก่ โรคที่เกิดจากปัญหามลพิษหมอกควันในจังหวัดภาคเหนือ และโรคจากความร้อน

โดยข้อมูลโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมดังกล่าวข้างต้น ได้จากระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเป็นข้อมูลผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยจากสถานพยาบาลว่าเป็นโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมตามรหัส ICD-10TM ที่กำหนดในแต่ละโรคจากระบบรายงาน 43 แพ้ม โดยจะวิเคราะห์ข้อมูลในกลุ่มผู้มีสิทธิตามหลักประกันสุขภาพซึ่งจำแนกสถิติ ณ วันที่มารับบริการ เป็นข้อมูลปี พ.ศ. 2560 เฉพาะคนไทยที่ไม่รวมคนต่างด้าว และข้อมูลดังกล่าวไม่รวมพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร (ข้อมูลจากระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ ประมวลผลวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2561 และใช้จำนวนประชากรกลางปีในการคำนวณอัตราป่วย)

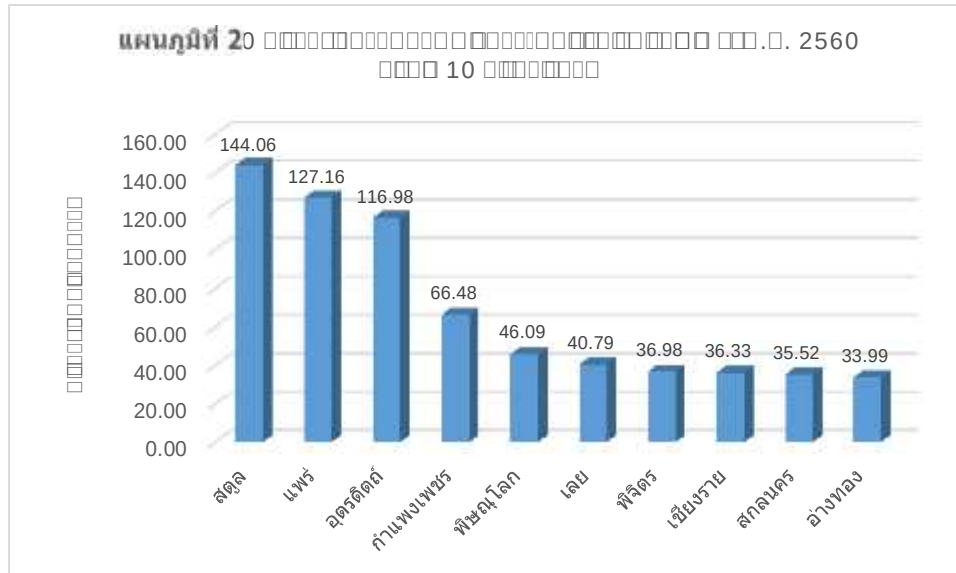
4.1 โรคจากพิษสารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ข้อมูลผู้ป่วยโรคจากพิษสารเคมีกำจัดศัตรูพืช

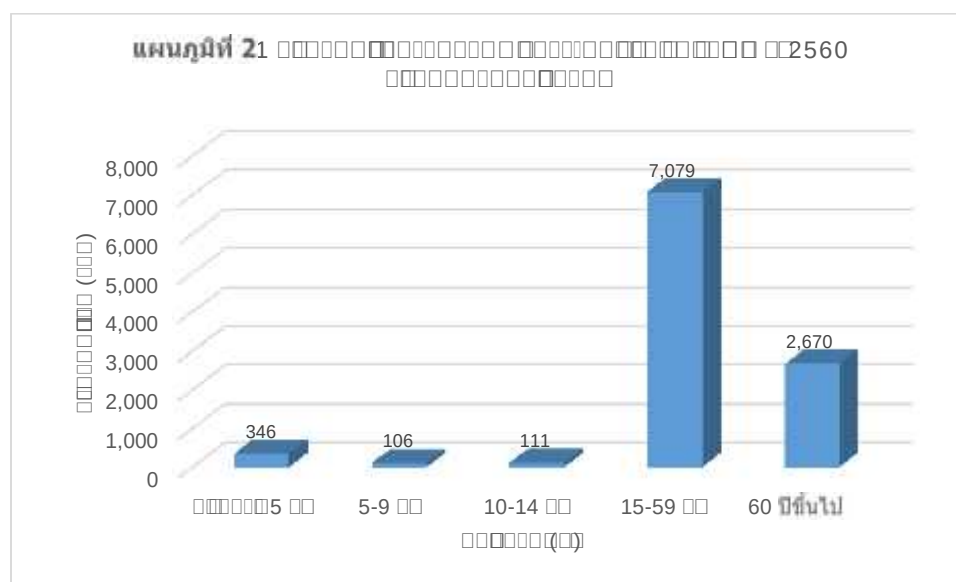
ข้อมูลผู้ป่วยโรคจากพิษสารเคมีกำจัดศัตรูพืช จากระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ได้มาจากผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยจากสถานพยาบาลว่าเจ็บป่วยด้วยโรคตามรหัส ICD-10TM เป็น T60.0 - T60.9 (Toxic effect of pesticides) ที่ไม่มีรหัส X68 (การตั้งใจทำร้ายตนเอง) รวมด้วย

ในปี พ.ศ. 2560 พบผู้ป่วยโรคจากพิษสารเคมีกำจัดศัตรูพืช จำนวน 10,312 ราย คิดเป็นอัตราป่วยเท่ากับ 17.12 ต่อประชากรแสนราย ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2559 ที่พบผู้ป่วยโรคพิษสารเคมีกำจัดศัตรูพืช จำนวน 8,689 ราย (อัตราป่วย 14.47 ต่อประชากรแสนราย) โดยจังหวัดสตูลพบอัตราป่วยสูงสุด (144.06) รองลงมา ได้แก่ จังหวัดแพร่ (127.26) และอุดรธานี (116.98) ตามลำดับ (แผนภูมิที่ 20) ส่วนจังหวัดที่พบว่ามีจำนวนผู้ป่วยสูงสุด 3 อันดับ

แรก ได้แก่ จังหวัดแพร่ (572) อุตรดิตถ์ (536) และบุรีรัมย์ (533) ตามลำดับ (รายละเอียดจำนวนผู้ป่วยและอัตราป่วยโรคจากพิษสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามพื้นที่จังหวัดต่างๆ แสดงในภาคผนวกที่ 4-2 ตารางที่ 36)

กลุ่มอายุที่พบผู้ป่วยมากที่สุด คือ กลุ่มอายุ 15-59 ปี จำนวน 7,079 ราย คิดเป็นร้อยละ 68.65 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มอายุ 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 2,670 ราย และกลุ่มอายุต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 346 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.89 และ 3.36 ตามลำดับ (แผนภูมิที่ 21) (รายละเอียดจำนวนผู้ป่วยโรคจากพิษสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามกลุ่มอายุ แสดงในภาคผนวกที่ 4-2 ตารางที่ 37)

กลุ่มอาชีพที่พบผู้ป่วยมากที่สุด คือ กลุ่มอาชีพผู้ปลูกพืชไร่และพืชผัก จำนวน 5,344 ราย คิดเป็นร้อยละ 51.82 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มอาชีพคนงานรับจ้างทั่วไป จำนวน 2,057 ราย และกลุ่มผู้ไม่มีงานทำ จำนวน 699 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.95 และ 6.88 ตามลำดับ (รายละเอียดจำนวนผู้ป่วยโรคจากพิษสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามรหัสกลุ่มอาชีพ แสดงในภาคผนวกที่ 4-2 ตารางที่ 38)

4.2 โรคกระดูกและกล้ามเนื้อ

ข้อมูลผู้ป่วยโรคกระดูกและกล้ามเนื้อ

ข้อมูลผู้ป่วยโรคกระดูกและกล้ามเนื้อจากการทำงาน จากระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ได้มาจากผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยจากสถานพยาบาลว่าเจ็บป่วยด้วยโรคตามรหัส ICD-10™ เป็น M00-M99 (โรคของระบบกล้ามเนื้อโครงร่างและเนื้อเยื่อเกี่ยวพัน) และ G56.0 (กลุ่มอาการเส้นประสาทมีเดียนถูกกดทับที่ช่องกระดูกข้อมือ (Carpal tunnel syndrome)) ที่มีการลงทะเบียน Y96 (ภาวะที่เกี่ยวกับการทำงาน) รวมด้วย

ในปี พ.ศ. 2560 พบผู้ป่วยโรคกระดูกและกล้ามเนื้อ เฉพาะรายที่เกี่ยวข้องกับภาวะการทำงาน (Y96) จำนวน 100,743 ราย คิดเป็นอัตราป่วยต่อประชากรแสนราย เท่ากับ 167.22 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2559 ที่พบผู้ป่วยโรคกระดูกและกล้ามเนื้อ เฉพาะรายที่เกี่ยวข้องกับภาวะการทำงาน (Y96) จำนวน 81,226 ราย (อัตราป่วย 135.26 ต่อประชากรแสนราย) โดยจังหวัดขอนแก่นมีอัตราป่วยสูงสุด (1,221.48) รองลงมา ได้แก่ จังหวัดสกลนคร (1103.80) และร้อยเอ็ด (815.00) ตามลำดับ (แผนภูมิที่ 22) ส่วนจังหวัดที่พบว่ามีจำนวนผู้ป่วยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น (22,008) สกลนคร (12,649) และร้อยเอ็ด (10,660) ตามลำดับ (รายละเอียดจำนวนผู้ป่วยและอัตราป่วยโรคกระดูกและกล้ามเนื้อจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560 แสดงในภาคผนวกที่ 5 ตารางที่ 39)

กลุ่มอายุที่พบผู้ป่วยมากที่สุด คือ กลุ่มอายุ 15-59 ปี จำนวน 70,148 ราย คิดเป็นร้อยละ 69.63 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มอายุ 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 29,875 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.65 (แผนภูมิที่ 23) (รายละเอียดจำนวนผู้ป่วยโรคกระดูกและกล้ามเนื้อจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามกลุ่มอายุ แสดงในภาคผนวกที่ 5 ตารางที่ 40)

กลุ่มอาชีพที่พบผู้ป่วยมากที่สุด คือ กลุ่มอาชีพเกษตรกรผู้ปลูกพืชผักและพืชไร่ จำนวน 62,806 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.34 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มคนงานรับจ้างทั่วไป จำนวน 14,488 ราย และกลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านการปลูกพืชร่วมกับการเลี้ยงสัตว์เพื่อการดำรงชีพ จำนวน 8,097 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.38 และ 8.04 ตามลำดับ

(รายละเอียดจำนวนผู้ป่วยโรคกระดูกและกล้ามเนื้อเนื่องจากการทำงาน ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามรหัสกลุ่มอาชีพ แสดงในภาคผนวกที่ 5 ตารางที่ 41)

4.3 โรคจากพิษโลหะหนัก

ข้อมูลผู้ป่วยโรคจากพิษโลหะหนัก

ข้อมูลผู้ป่วยโรคจากพิษโลหะหนัก จากระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ได้มาจากผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยจากสถานพยาบาลว่าเจ็บป่วยด้วยโรคตามรหัส ICD-10TM เป็น T56.0 – T56.9 (Toxic effect of Metals) ร่วมกับสาเหตุภายนอก รหัสหลักที่ 5 (กิจกรรม) เป็น .2 (สาเหตุภายนอกที่เป็นการทำงานในหน้าที่)

ในปี พ.ศ. 2560 พบผู้ป่วยโรคจากพิษโลหะหนัก จำนวน 2 ราย จาก 2 จังหวัดทั่วประเทศ คิดเป็นอัตราป่วยต่อประชากรแสนราย เท่ากับ 0.003 ซึ่งลดลงจากปี พ.ศ. 2559 ที่มีผู้ป่วยโรคจากพิษโลหะหนัก จำนวน 39 ราย (อัตราป่วย 0.06 ต่อประชากรแสนราย) โดยพบผู้ป่วยที่จังหวัดพะเยาและจังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดละ 1 ราย คิดเป็นอัตราป่วยเท่ากับ 0.21 และ 0.06 ตามลำดับ (รายละเอียดจำนวนผู้ป่วยและอัตราป่วยโรคจากพิษโลหะหนัก ปี พ.ศ. 2560 แสดงในภาคผนวกที่ 6 ตารางที่ 42)

กลุ่มอายุที่พบผู้ป่วย คือ กลุ่มอายุ 15-59 ปี จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 100 (รายละเอียดจำนวนผู้ป่วยโรคจากพิษโลหะหนัก ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามกลุ่มอายุ แสดงในภาคผนวกที่ 6 ตารางที่ 43)

กลุ่มอาชีพที่พบผู้ป่วย คือ กลุ่มอาชีพเกษตรกรผู้ปลูกพืชผักและพืชไร่ จำนวน 1 ราย (ร้อยละ 50) และกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 1 ราย (ร้อยละ 50) (รายละเอียดจำนวนผู้ป่วยโรคจากพิษโลหะหนัก ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามรหัสกลุ่มอาชีพ แสดงในภาคผนวกที่ 6 ตารางที่ 44)

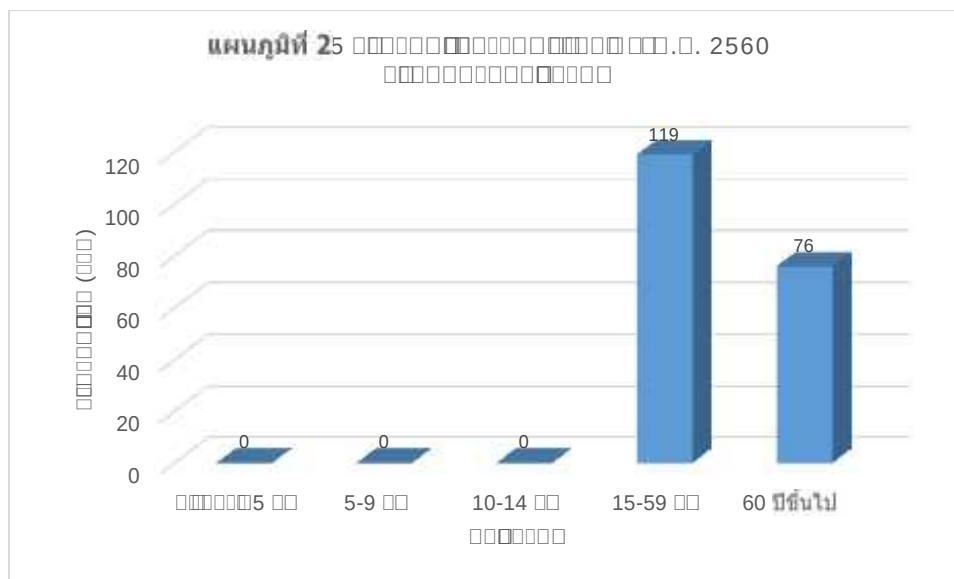
ทั้งนี้ผู้ป่วยทั้งหมด จำนวน 2 ราย เป็นผู้ป่วยในกลุ่มพิษจากโลหะหนักอื่นๆ และสารประกอบของโลหะหนักอื่นๆ (T56.8) คิดเป็นร้อยละ 100

4.4 โรคซิลิโคสิส

ข้อมูลผู้ป่วยโรคซิลิโคสิส

ข้อมูลผู้ป่วยโรคซิลิโคสิส จากระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ได้มาจากผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยจากสถานพยาบาลว่าเจ็บป่วยด้วยโรคตามรหัส ICD-10TM เป็น J62.8 (Pneumoconiosis due to other dust containing silica)

ในปี พ.ศ. 2560 พบผู้ป่วยโรคซิลิโคสิส จำนวน 195 ราย จาก 28 จังหวัดทั่วประเทศ คิดเป็นอัตราป่วยต่อประชากรแสนรายเท่ากับ 0.32 ซึ่งลดลงจากปี พ.ศ. 2559 ที่พบผู้ป่วยโรคซิลิโคสิส จำนวน 236 ราย (อัตราป่วย 0.39 ต่อประชากรแสนราย) จาก 25 จังหวัดทั่วประเทศ โดยจังหวัดนครราชสีมาพบผู้ป่วยสูงสุด (91 ราย) รองลงมา

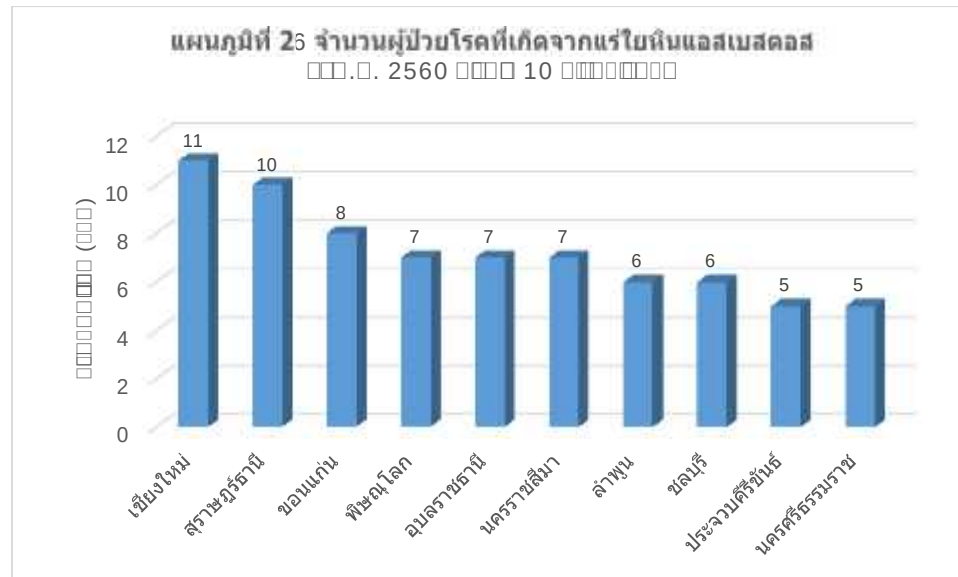

4.5 โรคที่เกิดจากแร่ใยหินแอสเบสตอส

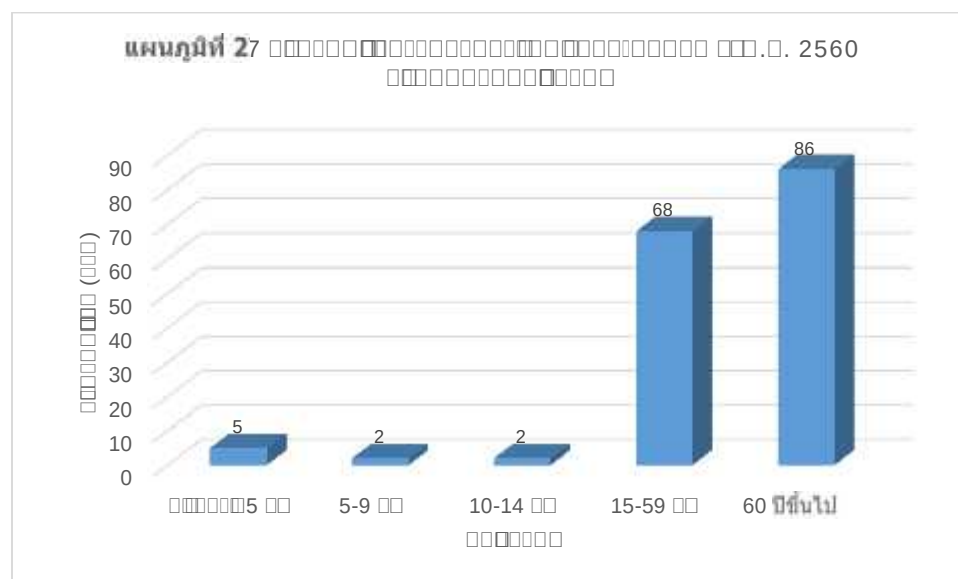
ข้อมูลผู้ป่วยโรคที่เกิดจากแร่ใยหินแอสเบสตอส

ข้อมูลผู้ป่วยโรคที่เกิดจากแร่ใยหินแอสเบสตอส จากระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ได้มาจากผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยจากสถานพยาบาลว่าเจ็บป่วยด้วยโรคตามรหัส ICD-10TM เป็น J61 (Pneumoconiosis due to asbestos and other mineral fibres) J92.0 (pleural plaque with asbestosis) และ C45.0 - 45.9 (mesothelioma)

ในปี พ.ศ. 2560 พบผู้ป่วยโรคที่เกิดจากแร่ใยหินแอสเบสตอส จำนวน 163 ราย จาก 57 จังหวัดทั่วประเทศ คิดเป็นอัตราป่วยต่อประชากรแสนราย เท่ากับ 0.27 ซึ่งลดลงจากปี พ.ศ. 2559 ที่พบผู้ป่วยโรคที่เกิดจากแร่ใยหินแอสเบสตอส จำนวน 166 ราย (อัตราป่วย 0.28 ต่อประชากรแสนราย) จาก 56 จังหวัด โดยจังหวัดเชียงใหม่พบผู้ป่วยมากที่สุด (11 ราย) รองลงมา ได้แก่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี (10 ราย) และขอนแก่น (8 ราย) ตามลำดับ (แผนภูมิที่ 26) ส่วนจังหวัดที่พบว่ามีอัตราป่วยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ จังหวัดลำพูน (1.48) สุราษฎร์ธานี (0.95) และประจวบคีรีขันธ์ (0.93) ตามลำดับ (รายละเอียดจำนวนผู้ป่วยและอัตราป่วยโรคที่เกิดจากแร่ใยหินแอสเบสตอส ปี พ.ศ. 2560 แสดงในภาคผนวกที่ 8 ตารางที่ 47)

กลุ่มอายุที่พบผู้ป่วยมากที่สุด คือ กลุ่มอายุ 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 86 ราย คิดเป็นร้อยละ 52.76 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มอายุ 15-59 ปี จำนวน 68 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.72 (แผนภูมิที่ 27) (รายละเอียดจำนวนผู้ป่วยโรคที่เกิดจากแร่ใยหินแอสเบสตอส ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามกลุ่มอายุ แสดงในภาคผนวกที่ 8 ตารางที่ 48)

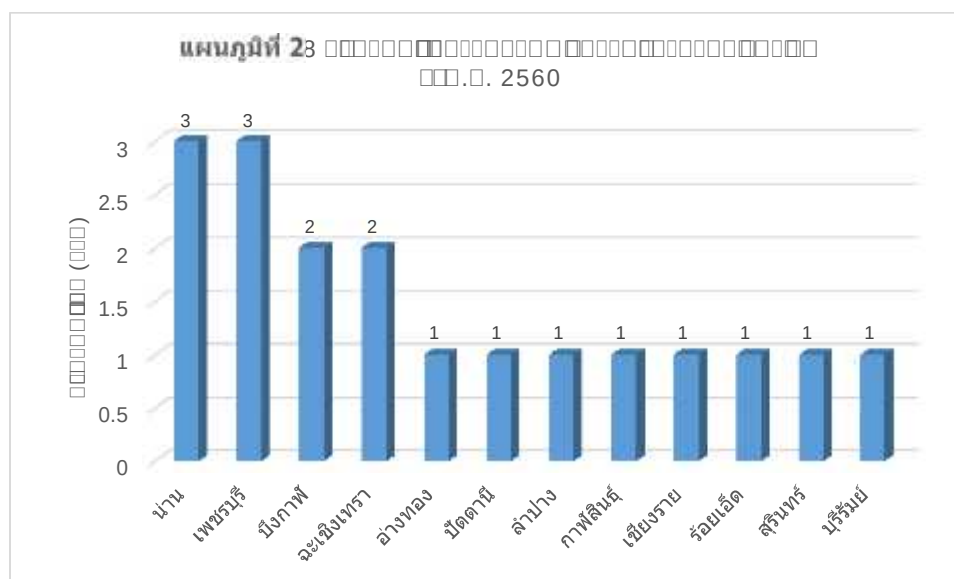
และผู้ป่วยโรคที่เกิดจากเริเยหินแอสเบสตอสจะเป็นผู้ป่วยในกลุ่ม C45.0-C45.9 จำนวน 98 ราย กลุ่ม J61 และ J92 จำนวน 65 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.12 และ 39.88 ตามลำดับ

4.6 โรคจากพิษสารทำลายอินทรีย์

ข้อมูลผู้ป่วยจากโรคจากพิษสารทำลายอินทรีย์

ข้อมูลผู้ป่วยโรคจากพิษสารทำลายอินทรีย์ จากระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ได้มาจากผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยจากสถานพยาบาลว่าเจ็บป่วยด้วยโรคตามรหัส ICD-10TM เป็น T52.0 - T52.9 (Toxic effects of Organic solvents) ร่วมกับสาเหตุภายนอก รหัสหลักที่ 5 (กิจกรรม) เป็น .2 (สาเหตุภายนอกที่เป็นการทำงานในหน้าที่)

ในปี พ.ศ. 2560 พบผู้ป่วยโรคจากพิษสารทำลายอินทรีย์ จำนวน 18 ราย จาก 12 จังหวัดทั่วประเทศ คิดเป็นอัตราป่วยต่อประชากรแสนรายเท่ากับ 0.03 ซึ่งลดลงจากปี พ.ศ. 2559 ที่มีผู้ป่วยโรคจากพิษสารทำลายอินทรีย์ จำนวน 673 ราย (อัตราป่วย 1.12 ต่อประชากรแสนราย) โดยจังหวัดน่าน และจังหวัดเพชรบุรี พบผู้ป่วยสูงสุด (3 ราย) รองลงมา ได้แก่ จังหวัดบึงกาฬ (2 ราย) และฉะเชิงเทรา (2 ราย) ตามลำดับ (แผนภูมิที่ 28) ส่วนจังหวัดที่พบว่ามีอัตราป่วยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ จังหวัดน่าน (0.63) เพชรบุรี (0.62) และบึงกาฬ (0.47) ตามลำดับ (รายละเอียดจำนวนผู้ป่วยและอัตราป่วยโรคจากพิษสารทำลายอินทรีย์ ปี พ.ศ. 2560 แสดงในภาคผนวกที่ 9 ตารางที่ 49)

อันดับแรก ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา (2,753) ขอนแก่น (2,592) และเชียงใหม่ (2,544) ตามลำดับ (รายละเอียดจำนวนผู้ป่วยและอัตราป่วยโรคการไต่ยีนเสื่อมจากเสียงดัง ปี พ.ศ. 2560 แสดงในภาคผนวกที่ 10 ตารางที่ 52)

กลุ่มอายุที่พบผู้ป่วยมากที่สุด คือ กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 28,575 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.54 รองลงมาได้แก่ กลุ่มอายุ 15-59 ปี จำนวน 13,125 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.56 (แผนภูมิที่ 31) (รายละเอียดจำนวนผู้ป่วยโรคการไต่ยีนเสื่อมจากเสียงดัง ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามกลุ่มอายุ แสดงในภาคผนวกที่ 10 ตารางที่ 53)

กลุ่มอาชีพที่พบผู้ป่วยมากที่สุด คือ กลุ่มอาชีพผู้ปลูกพืชไร่และพืชสวน จำนวน 17,125 ราย คิดเป็นร้อยละ 39.88 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มคนงานรับจ้างทั่วไป จำนวน 8,769 ราย และกลุ่มผู้ไม่มีงานทำ จำนวน 5,321 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.42 และ 12.39 ตามลำดับ (รายละเอียดจำนวนผู้ป่วยโรคการได้ยินเสื่อมจากเสียงดัง ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามรหัสกลุ่มอาชีพ แสดงในภาคผนวกที่ 10 ตารางที่ 54)

4.8 โรคสำคัญจากปัญหาหมอกควันในจังหวัดภาคเหนือตอนบน

ปัญหาหมอกควันในจังหวัดภาคเหนือที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี มักเกิดขึ้นในช่วงฤดูแล้ง (มกราคม - เมษายน) เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวพื้นที่ทางภาคเหนือจะประสบปัญหาไฟไหม้ป่าและการลักลอบเผาในที่โล่งของชาวบ้าน เช่น การเผาเศษวัชพืชและการเผาเศษวัสดุทางการเกษตร ประกอบกับภูมิประเทศที่มีลักษณะเป็นแอ่งกระทะและมีภูเขาล้อมรอบ จึงทำให้หมอกควันเกิดการสะสมในพื้นที่และเพิ่มความรุนแรงมากขึ้น

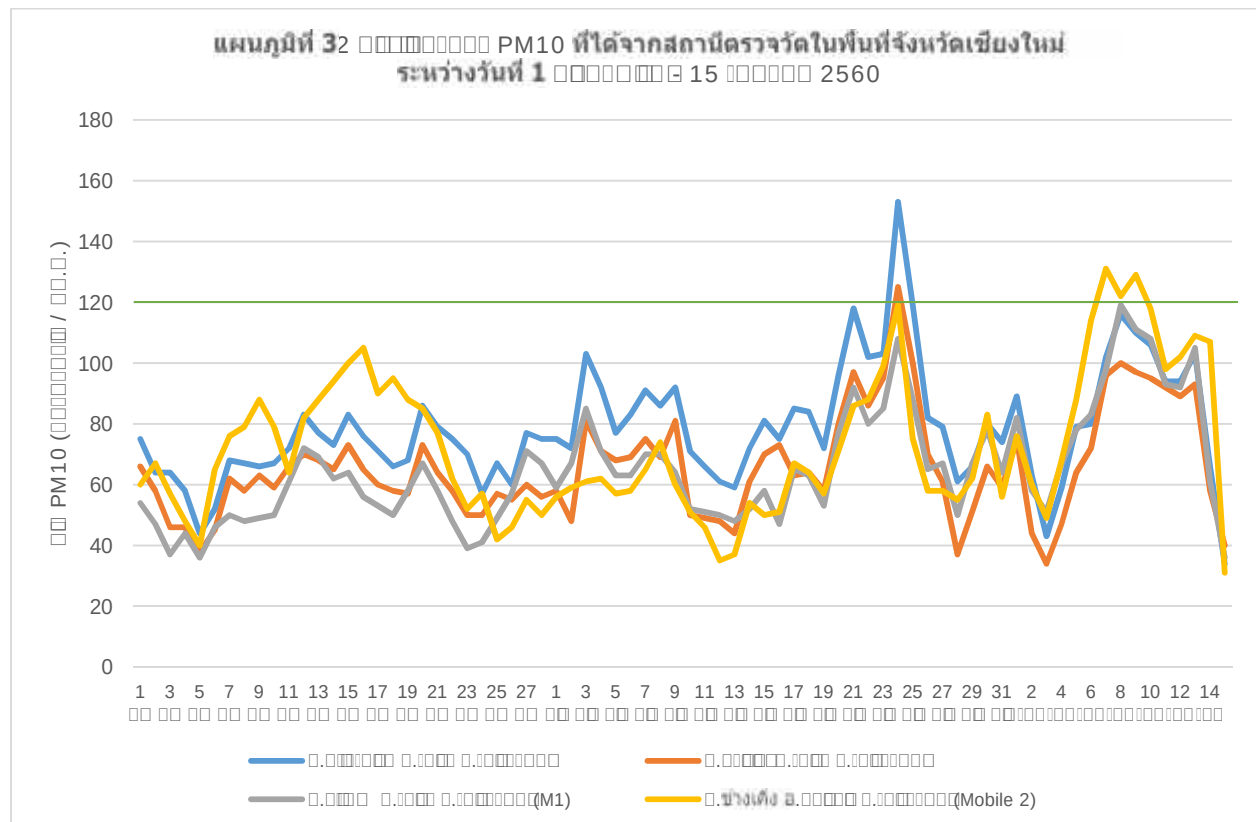
การเฝ้าระวังโรคจากปัญหาหมอกควัน โดยทั่วไปจะทำการเฝ้าระวังใน 4 กลุ่มโรค (12 รหัสโรค) ที่คาดว่าจะเกี่ยวข้องกับปัญหาหมอกควัน ได้แก่ กลุ่มโรคหัวใจและหลอดเลือดทุกชนิด (I รวม) กลุ่มโรคทางเดินหายใจทุกชนิด (J รวม) กลุ่มโรคตาอักเสบ (H1 รวม) และกลุ่มโรคผิวหนังอักเสบ (L2, L3 รวม) โดยในรายงานสถานการณ์ฯ ปี 2560 จะรวบรวมข้อมูลผู้ป่วยเฉพาะโรคระบบทางเดินหายใจ และโรคหัวใจขาดเลือด เนื่องจากเป็นกลุ่มโรคสำคัญที่มีสาเหตุจากปัญหาหมอกควันดังกล่าว

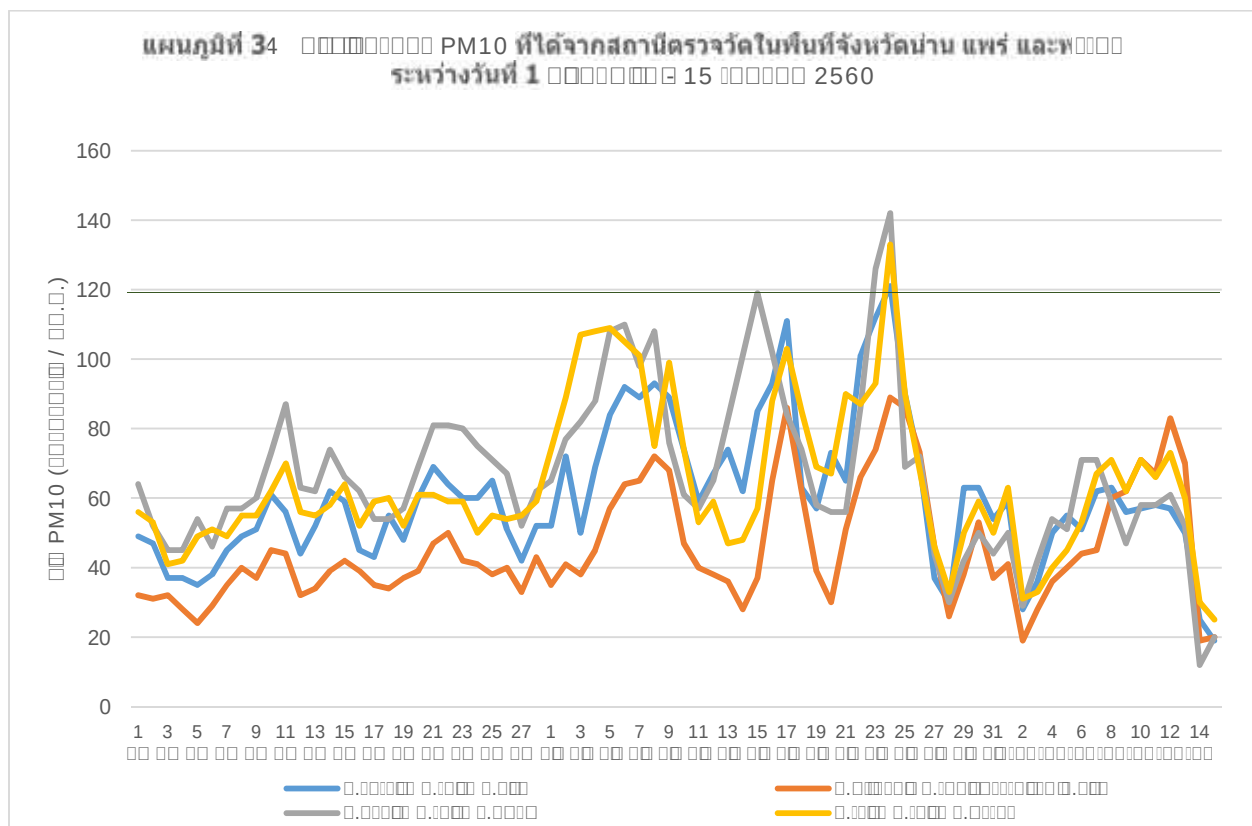
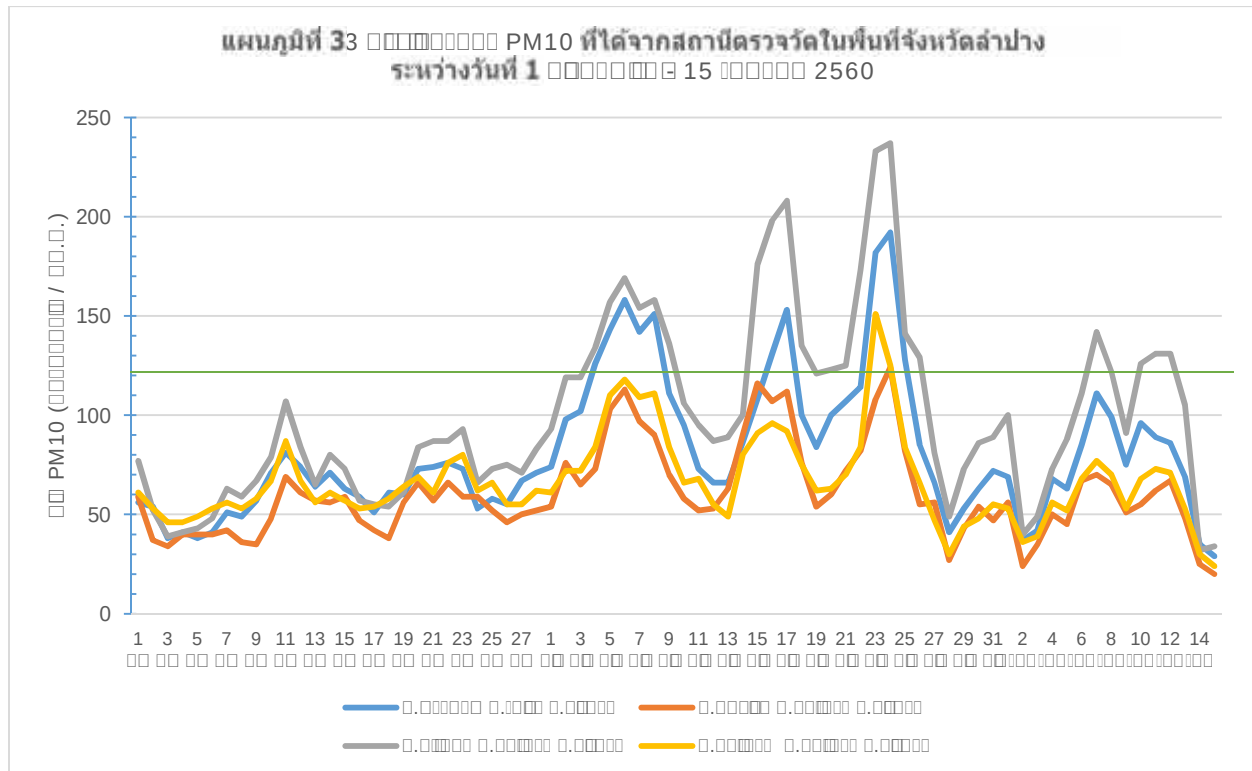
สถานการณ์ปัญหาหมอกควันภาคเหนือ

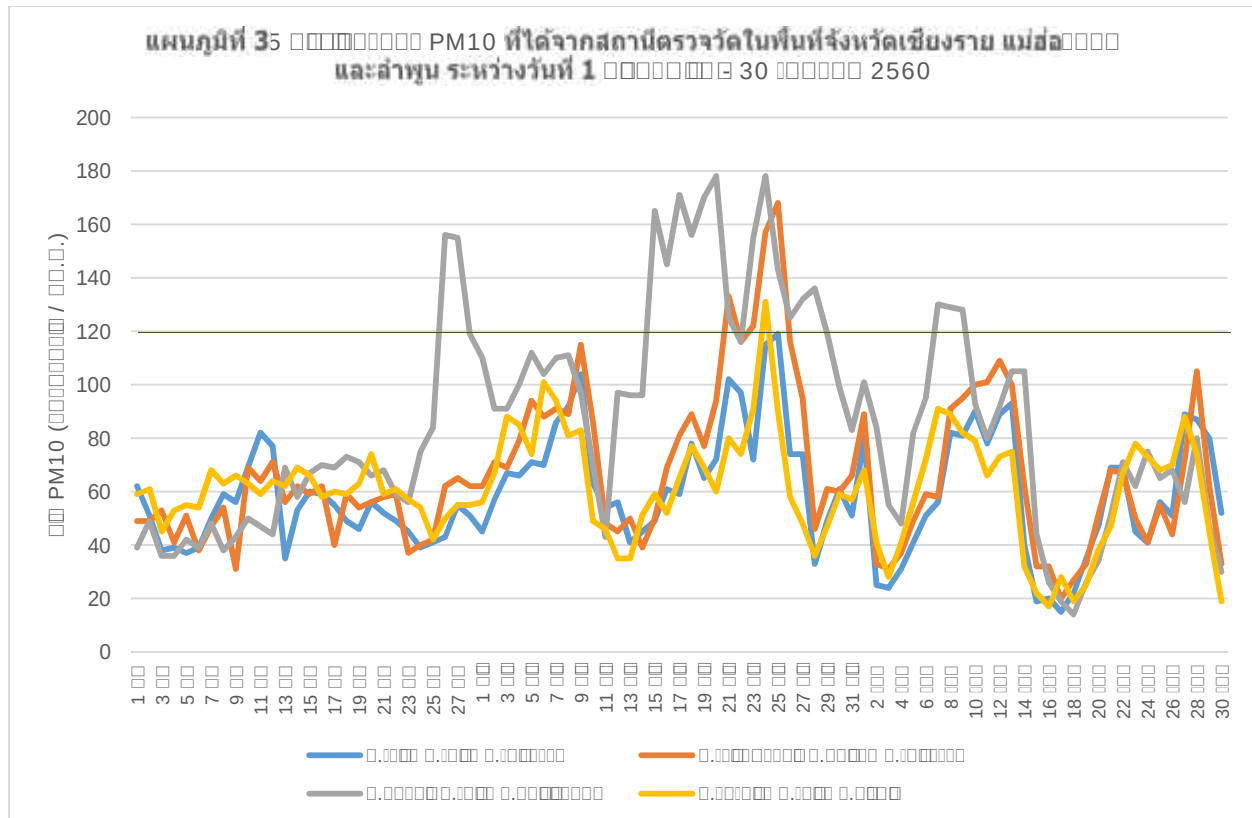
ข้อมูลการเฝ้าระวังค่าฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (PM10) ในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ของกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมงของฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (PM10) จากสถานีตรวจวัดทั้งหมด 16 แห่ง โดยในปี พ.ศ. 2560 ช่วงเวลาระหว่างวันที่ 1 มกราคม - 30 เมษายน พบว่า มีค่าสูงเกินมาตรฐาน (121 – 237 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร) อยู่ในช่วงกลางเดือนมีนาคมถึงกลางเดือนเมษายน โดยค่าฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน เฉลี่ยส่วนใหญ่เกือบทุกจุดตรวจวัด มีค่าอยู่ในช่วงมีผลกระทบต่อสุขภาพ (AQI 100-200) ถึงมีผลกระทบต่อสุขภาพระดับมาก (AQI 201-300) (แผนภูมิที่ 32-35)

ค่าฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน เกินค่ามาตรฐานครั้งแรกในวันที่ 26 - 27 กุมภาพันธ์ 2560 ที่สถานีตรวจวัดตำบลจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีค่าเท่ากับ 155 - 156 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร และต่อมาค่าฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอนเกินค่ามาตรฐานในช่วงระหว่างวันที่ 15 - 29 มีนาคม 2560 ที่ทุกสถานีตรวจวัด โดยเฉพาะวันที่ 24 มีนาคม 2560 มีค่าอยู่ระหว่าง 121 – 237 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (ค่ามาตรฐานเท่ากับ 120 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร) ค่าฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน เกินค่ามาตรฐานสูงสุดอยู่ที่ 237 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ณ สถานีตรวจวัดตำบลบ้านดง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2560 รองลงมาตรวจวัดได้ที่สถานีตรวจวัดตำบลพระบาท อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2560 และสถานีตรวจวัดตำบลจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2560 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 192 และ 178 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตรตามลำดับ ต่อมาค่าฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน พบว่ามีค่าสูง

เกินค่ามาตรฐานอีกครั้งในช่วงระหว่างวันที่ 7 – 12 เมษายน ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 122 – 142 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร หลังจากนั้นค่าฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน จึงเริ่มลดปริมาณลงจนปกติ

ข้อมูลผู้ป่วยโรคระบบทางเดินหายใจ

ข้อมูลผู้ป่วยโรคระบบทางเดินหายใจที่มีสาเหตุจากปัญหาหมอกควันในจังหวัดภาคเหนือ จากระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ได้มาจากผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยจากสถานพยาบาลว่าเจ็บป่วยด้วยโรคตามรหัส ICD-10TM เป็น J00-J39 J40-J47 และ J60-J99 เป็นข้อมูลเฉพาะพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน

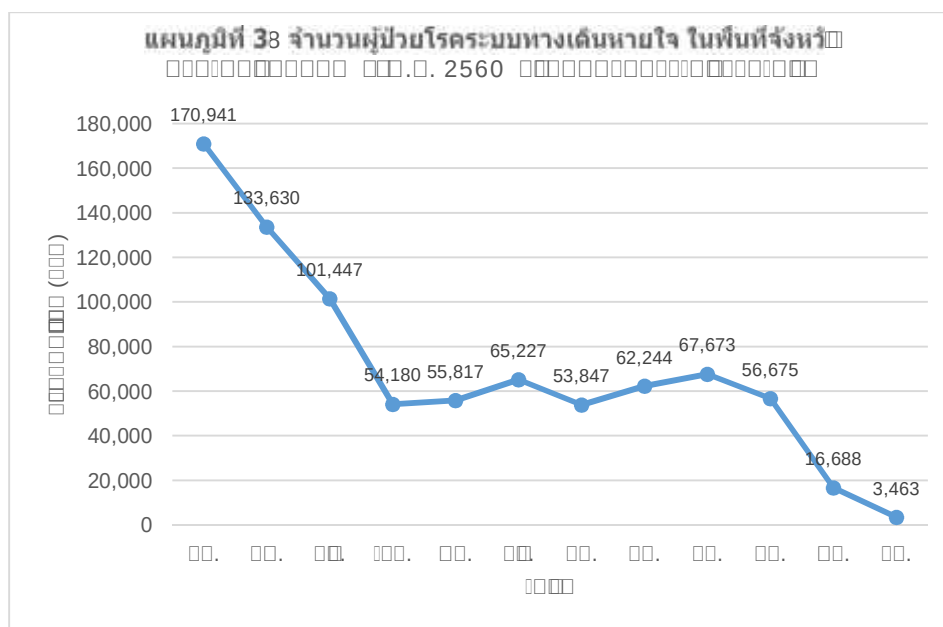
ในปี พ.ศ. 2560 พบผู้ป่วยโรคระบบทางเดินหายใจ จำนวน 841,832 ราย คิดเป็นอัตราป่วยต่อประชากรแสนราย เท่ากับ 14,370.75 ซึ่งลดลงจากปี พ.ศ. 2559 ที่พบผู้ป่วยโรคระบบทางเดินหายใจ จำนวน 947,328 ราย คิดเป็นอัตราป่วยต่อประชากรแสนราย เท่ากับ 17,909.19 โดยจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีอัตราป่วยสูงสุด (18,883.66) รองลงมา ได้แก่ จังหวัดน่าน (17,632.25) และพะเยา (16,925.92) ตามลำดับ (แผนภูมิที่ 36) ส่วนจังหวัดที่พบว่ามีผู้ป่วยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ (214,148) เชียงราย (180,938) และลำปาง (107,191) ตามลำดับ

กลุ่มอายุที่พบผู้ป่วยมากที่สุด คือ กลุ่มอายุ 15-59 ปี จำนวน 353,212 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.41 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป และกลุ่มอายุต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 197,870 และ 131,754 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.20 และ 15.45 ตามลำดับ (แผนภูมิที่ 37) (จำนวนผู้ป่วยโรคระบบทางเดินหายใจ ในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามกลุ่มอายุ แสดงไว้ในภาคผนวกที่ 11 ตารางที่ 55)

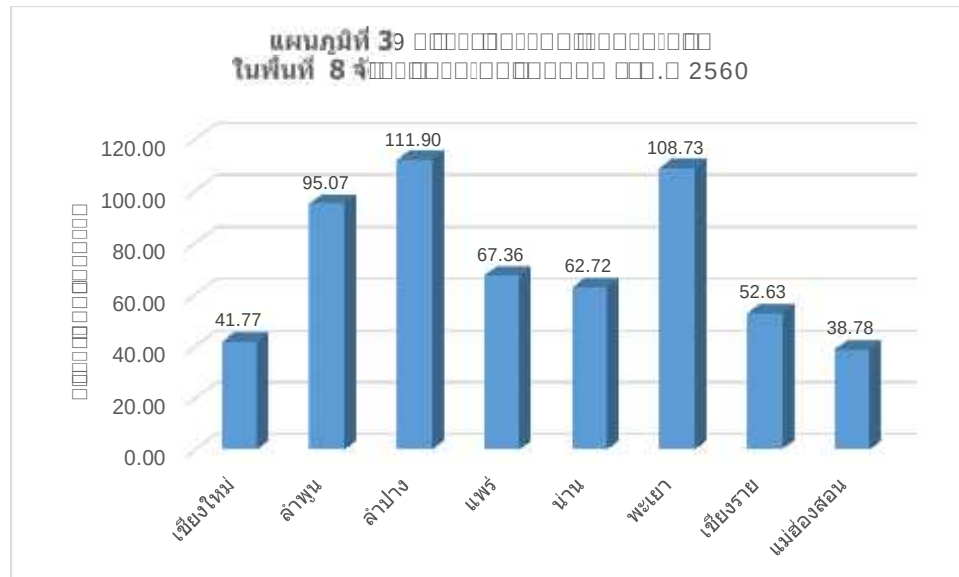
เมื่อดูจำนวนผู้ป่วยตามช่วงเวลาที่เกิด โดยจะเริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2560 เป็นต้นมา พบว่าจำนวนผู้ป่วยจากเดือนมกราคมจะลดลงไปเรื่อยๆ จนถึงเดือนเมษายน หลังจากนั้นจำนวนผู้ป่วยมีแนวโน้มขึ้นลงอยู่ในช่วงที่ไม่มากจนถึงเดือนตุลาคม และเริ่มลดลงอีกครั้งในเดือนพฤศจิกายนจนถึงเดือนธันวาคม (แผนภูมิที่ 38) ซึ่งหากเปรียบเทียบกับช่วงเวลาที่เกิดปัญหาลมพิษหมอกควันในอากาศ ปี พ.ศ. 2560 ที่เกิดขึ้นในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเมษายน พบว่า แนวโน้มจำนวนผู้ป่วยที่ลดลงไม่เข้ากันกับปัญหาลมพิษที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาเดียวกัน (จำนวนผู้ป่วยโรคระบบทางเดินหายใจในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามรายเดือนที่เกิด แสดงไว้ในภาคผนวกที่ 11 ตารางที่ 56)

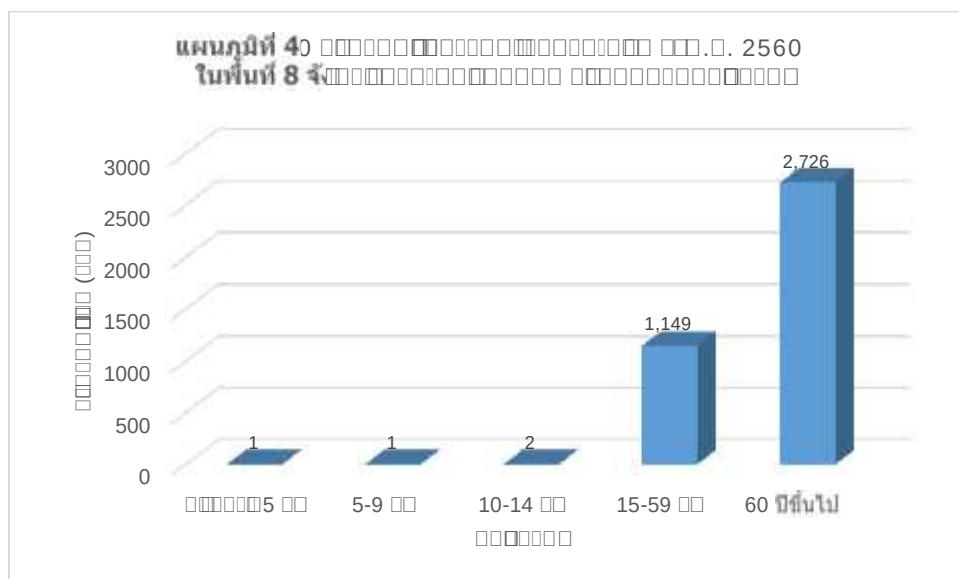
ข้อมูลผู้ป่วยโรคหัวใจขาดเลือด

ข้อมูลผู้ป่วยโรคหัวใจขาดเลือดที่มีสาเหตุจากปัญหาหมอกควันในจังหวัดภาคเหนือ จากระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ได้มาจากผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยจากสถานพยาบาลว่าเจ็บป่วยด้วยโรคตามรหัส ICD-10TM เป็น I20-I25 เป็นข้อมูลเฉพาะพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน

ใน ปี พ.ศ. 2560 พบผู้ป่วยโรคหัวใจขาดเลือด จำนวน 3,856 ราย คิดเป็นอัตราป่วยต่อประชากรแสนรายเท่ากับ 65.83 ซึ่งลดลงจากปี พ.ศ. 2559 ที่พบผู้ป่วย จำนวน 4,316 ราย คิดเป็นอัตราป่วยต่อประชากรแสนรายเท่ากับ 73.74 โดยจังหวัดลำปางมีอัตราป่วยสูงสุด (111.90) รองลงมา ได้แก่ จังหวัดพะเยา (108.73) และลำพูน (95.07) ตามลำดับ (แผนภูมิที่ 39) ส่วนจังหวัดที่พบว่ามีผู้ป่วยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ จังหวัดลำปาง (838) เชียงใหม่ (725) และเชียงราย (675) ตามลำดับ

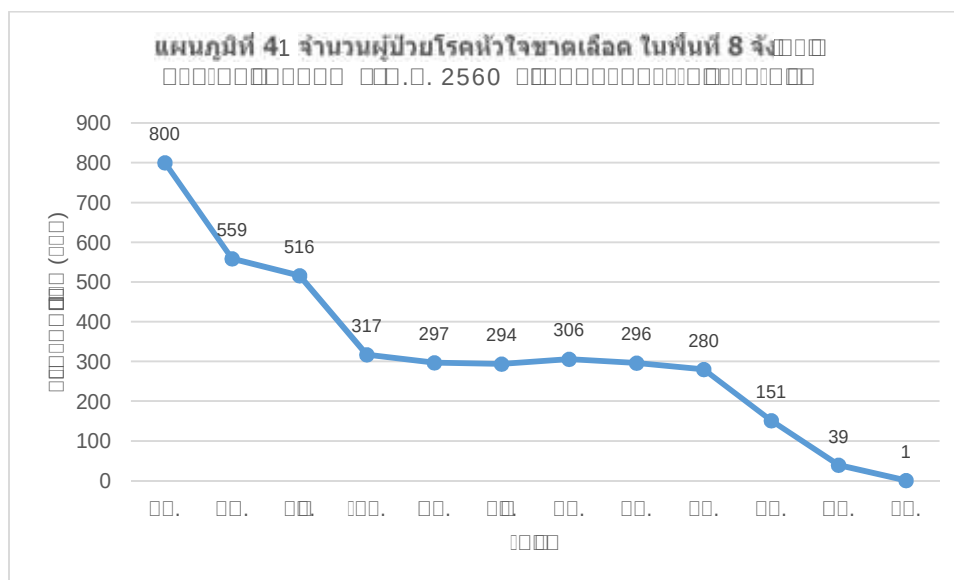

กลุ่มอายุที่พบผู้ป่วยมากที่สุด คือ กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 2,726 ราย คิดเป็นร้อยละ 70.28 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มอายุ 15-59 ปี จำนวน 1,149 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.62 (แผนภูมิที่ 40) (จำนวนผู้ป่วยโรคหัวใจขาดเลือด ในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามกลุ่มอายุ แสดงไว้ในภาคผนวกที่ 11 ตารางที่ 57)

เมื่อดูจำนวนผู้ป่วยตามช่วงเวลาที่เกิด โดยจะเริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2560 เป็นต้นมา พบว่าจำนวนผู้ป่วยจากเดือนมกราคมจะลดลงเรื่อยๆ ไปจนถึงเดือนเมษายน หลังจากนั้นจำนวนผู้ป่วยมีแนวโน้มขึ้นลงอยู่

ในช่วงที่ไม่มากจนถึงเดือนกันยายน และลดลงในเดือนตุลาคมจนถึงเดือนธันวาคม (แผนภูมิที่ 41) ซึ่งหากเปรียบเทียบกับช่วงเวลาที่เกิดปัญหาหมอกควันในอากาศช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ถึง เมษายน ปี พ.ศ. 2560 พบว่า แนวโน้มจำนวนผู้ป่วยที่ลดลงไม่เข้ากันกับปัญหาหมอกควันที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาเดียวกัน (จำนวนผู้ป่วยโรคหัวใจขาดเลือด ในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามรายเดือนที่เกิด แสดงไว้ในภาคผนวกที่ 11 ตารางที่ 58)

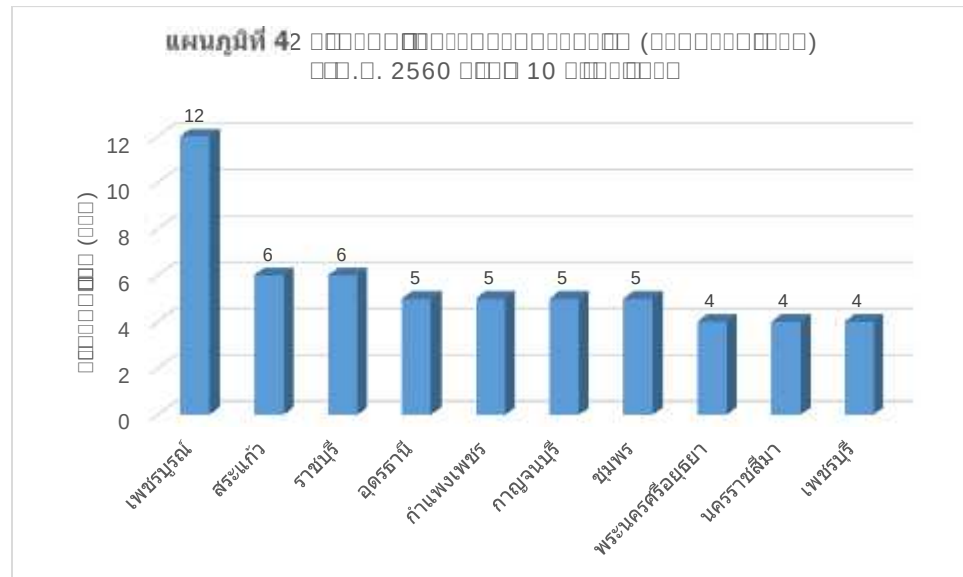

4.9 โรคจากความร้อน

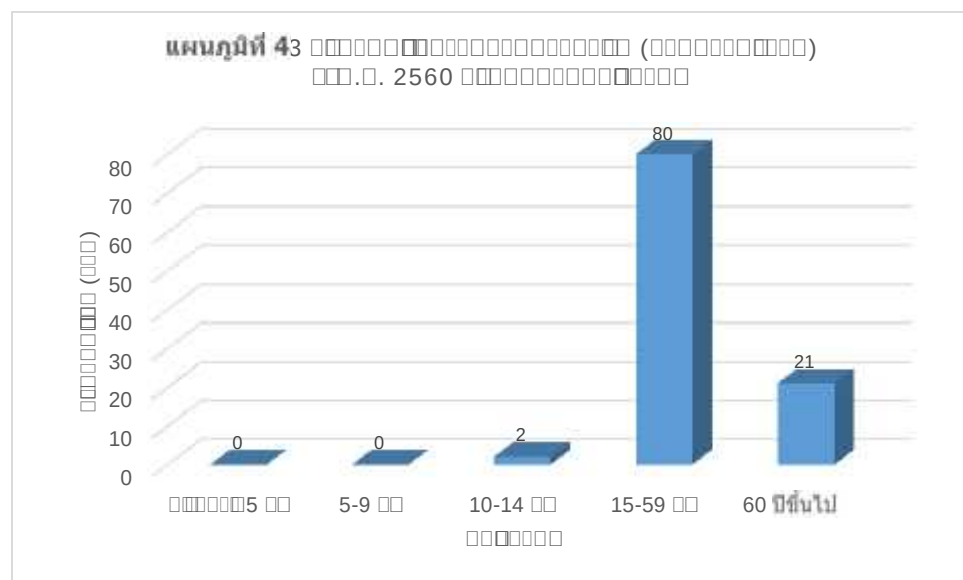
ข้อมูลผู้ป่วยโรคจากความร้อน (จากการทำงาน)

ข้อมูลผู้ป่วยโรคจากความร้อน จากระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ได้มาจากผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยจากสถานพยาบาลว่าเจ็บป่วยด้วยโรคตามรหัส ICD-10TM เป็น T67.0-T67.9 (Effects of heat and light) ร่วมกับสาเหตุภายนอก รหัสหลักที่ 5 (กิจกรรม) เป็น .2 (สาเหตุภายนอกที่เป็นการทำงานในหน้าที่)

ในปี พ.ศ. 2560 พบผู้ป่วยโรคจากความร้อน (จากการทำงาน) จำนวน 103 ราย คิดเป็นอัตราป่วยต่อประชากรแสนราย เท่ากับ 0.17 ซึ่งลดลงจากปี พ.ศ. 2559 ที่พบผู้ป่วยโรคจากความร้อน จำนวน 2,473 ราย (อัตราป่วย 4.12 ต่อประชากรแสนราย) โดยจังหวัดเพชรบูรณ์มีอัตราป่วยสูงสุด (1.21) รองลงมา ได้แก่ จังหวัดสระแก้ว (1.07) และชุมพร (0.99) ตามลำดับ ส่วนจังหวัดที่พบว่ามีผู้ป่วยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ จังหวัดเพชรบูรณ์ (12) สระแก้ว (6) และราชบุรี (6) ตามลำดับ (แผนภูมิที่ 42) (รายละเอียดจำนวนผู้ป่วยและอัตราป่วยโรคจากความร้อน ปี พ.ศ. 2560 แสดงในภาคผนวกที่ 12 ตารางที่ 59)

กลุ่มอายุที่พบผู้ป่วยมากที่สุด คือ กลุ่มผู้มีอายุ 15-59 ปี จำนวน 80 ราย คิดเป็นร้อยละ 77.67 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มอายุ 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 21 ราย และกลุ่มอายุ 10-14 ปี จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.39 และ 1.94 ตามลำดับ (แผนภูมิที่ 43) (รายละเอียดจำนวนผู้ป่วยโรคจากความร้อน ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามกลุ่มอายุ แสดงในภาคผนวกที่ 12 ตารางที่ 60)

กลุ่มอาชีพที่พบผู้ป่วยมากที่สุด คือ กลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 33 ราย คิดเป็นร้อยละ 32.04 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มอาชีพผู้ปลูกพืชไร่และพืชสวน จำนวน 31 ราย และกลุ่มนักเรียนนักศึกษา จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.10 และ 8.74 ตามลำดับ (รายละเอียดจำนวนผู้ป่วยโรคจากความร้อน ปี พ.ศ. 2560 จำแนกตามรหัสกลุ่มอาชีพ แสดงในภาคผนวกที่ 12 ตารางที่ 61)

5. ข้อมูลการดำเนินงานเฝ้าระวังโรคจากการประกอบอาชีพ

5. ข้อมูลจากการดำเนินงานเฝ้าระวังโรคจากการประกอบอาชีพ

5.1 การดำเนินงานประเมินความเสี่ยงเกษตรกรจากสารกำจัดศัตรูพืช ของสำนักโรคจากการประกอบอาชีพ และสิ่งแวดล้อม

ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2554 เป็นต้นมา สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมได้มีการดำเนินการโครงการ “เกษตรกรปลอดภัย ผู้บริโภคปลอดภัย สมุนไพรล้างพิษ กายจิตผ่องใส” ซึ่งในช่วงเริ่มต้นปี 2554 ได้มีการรณรงค์การประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพของเกษตรกรในโรงพยาบาลประจำตำบลหลายแห่งทั่วประเทศ ร่วมกับโรงพยาบาลทั่วไปและโรงพยาบาลชุมชนบางแห่ง ซึ่งวิธีการประเมินความเสี่ยงเกษตรกรจากสารกำจัดศัตรูพืช จะใช้วิธีสัมภาษณ์เพื่อให้ตอบคำถามที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารเคมีและผลกระทบต่อสุขภาพที่เกิดขึ้น เช่น

- ท่านใช้สารเคมีกำจัดแมลง/สารเคมีกำจัดวัชพืชในการฉีดพ่น หรือไม่
- ขณะทำงานท่านสูบบุหรี่/ยาเส้น หรือไม่
- ท่านรับประทานอาหาร/ดื่มน้ำในบริเวณที่ทำงาน หรือไม่
- ก่อนการใช้สารเคมีชนิดใหม่ ท่านอ่านฉลากที่ภาชนะบรรจุหรือไม่
- ขณะทำงานกับสารเคมีท่านสวมถุงมืออย่างป้องกันสารเคมีหรือไม่
- เมื่อเสื้อผ้าเปียกชุ่มสารเคมี ท่านอาบน้ำหรือล้างผิวหนังที่สัมผัสสารเคมีทันทีหรือไม่ ฯลฯ

ร่วมกับการสอบถามอาการภายหลังจากการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช เช่น ไอ คัดจมูก หอบเหนื่อย หน่วงตา กระตุก ท้องเสีย เป็นต้น และนำมาให้คะแนนตามสูตรสำเร็จซึ่งขึ้นกับพฤติกรรมในการใช้สารเคมีและความรุนแรงของอาการ คะแนนที่ได้จะถูกจัดออกเป็นกลุ่มเสี่ยงสูง ค่อนข้างสูง ปานกลาง และต่ำ

จากนั้นจึงทำการคัดเลือกเกษตรกรผู้ที่มีคะแนนอยู่ในกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงและค่อนข้างสูง ไปทำการเจาะเลือดเพื่อตรวจหาเอนไซม์โคลีนเอสเตอเรส โดยใช้ Reactive Paper ซึ่งเอนไซม์โคลีนเอสเตอเรสจะลดลงต่ำเมื่อได้รับสัมผัสสารกำจัดศัตรูพืชในกลุ่ม Organophosphate และ Carbamate เข้าสู่ร่างกาย

ผลการเจาะเลือดหาเอนไซม์โคลีนเอสเตอเรส

ในปีงบประมาณ 2560 มีเกษตรกรที่ได้รับการตรวจคัดกรองความเสี่ยงด้วยกระดาษ Reactive paper จำนวนทั้งสิ้น 251,794 คน จาก 76 จังหวัดที่มีการรายงานเข้ามา เป็นผู้ที่มีผลการตรวจเลือดเสี่ยงและ/หรือไม่ปลอดภัย จำนวน 71,575 คน คิดเป็นร้อยละ 28.43 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการตรวจคัดกรองสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในกลุ่มเกษตรกร ปี พ.ศ. 2554 – 2560

ปี พ.ศ.	จังหวัดที่รายงาน	ผลการตรวจคัดกรองด้วย Reactive Paper		
		จำนวนเกษตรกร ที่ได้รับการตรวจคัดกรอง (ราย)	จำนวนเกษตรกร ที่มีผลเสีย/ไม่ปลอดภัย (ราย)	ร้อยละ
2554	74	533,524	173,243	32.47
2555	31	244,822	75,749	30.94
2556	50	310,490	95,739	30.83
2557	71	314,603	107,989	34.33
2558	70	325,944	113,547	34.84
2559	72	418,672	153,905	36.76
2560	76	251,794	71,575	28.43

ที่มา: กลุ่มอาชีวอนามัย สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม

5.2 ผลการดำเนินงานการให้บริการอาชีวอนามัยของโรงพยาบาลเพื่อการเฝ้าระวังโรคจากการประกอบอาชีพ

สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมโรค ได้พัฒนาระบบรายงานการเฝ้าระวังโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมแบบออนไลน์ขึ้น เพื่อรวบรวมข้อมูลสำหรับการเฝ้าระวัง 2 แบบ คือ แบบรายงานสรุปรโรคและภัยสุขภาพจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม (OCC 01) และแบบรายงานการเฝ้าระวังโรคและภัยสุขภาพจากการประกอบอาชีพในสถานประกอบการ (OCC 02) นั้น ซึ่งแบบรายงานการเฝ้าระวังโรคและภัยสุขภาพจากการประกอบอาชีพ (OCC 02) เป็นแบบรายงานผลการดำเนินกิจกรรมการจัดบริการอาชีวอนามัยในภาพรวมของโรงพยาบาล โดยข้อมูลที่ได้จากการให้บริการจะสามารถชี้ให้เห็นว่าคนทำงานมีความเสี่ยงต่อการสัมผัสกับสิ่งคุกคามสุขภาพในที่ทำงานหรือสถานประกอบการได้

การจัดบริการอาชีวอนามัยของโรงพยาบาลประกอบไปด้วย 1) การตรวจประเมินสุขภาพ 2) การตรวจสารตัวอย่างทางชีวภาพ และ 3) การตรวจสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยในปี พ.ศ. 2560 มีโรงพยาบาลที่รายงานผลการดำเนินงานให้บริการอาชีวอนามัยเพื่อการเฝ้าระวังโรคจากการประกอบอาชีพ จำนวน 44 แห่ง จาก 11 เขตสุขภาพ โดยให้บริการอาชีวอนามัยเพื่อเฝ้าระวังโรคจากการประกอบอาชีพแก่สถานประกอบการรวมทั้งหมด 1,306 แห่ง ซึ่งมีรายละเอียดผลการดำเนินงาน ดังนี้

1. การให้บริการตรวจสุขภาพ ประกอบไปด้วยการตรวจประเมินภาวะสุขภาพ และการตรวจสารตัวอย่างทางชีวภาพตามปัจจัยเสี่ยงจากการทำงาน

1.1 การตรวจประเมินภาวะสุขภาพตามปัจจัยเสี่ยงจากการทำงาน

1.1.1 การทดสอบสมรรถภาพการมองเห็น – ให้บริการทดสอบสมรรถภาพการมองเห็นแก่ผู้ทำงานทั้งหมด 13,925 ราย ผลการทดสอบสมรรถภาพการมองเห็นเหมาะสมกับลักษณะงาน 7,478 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.70 และการทดสอบสมรรถภาพการมองเห็นไม่เหมาะสมกับลักษณะงาน 6,447 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.30

1.1.2 การทดสอบสมรรถภาพการได้ยิน – ให้บริการทดสอบสมรรถภาพการได้ยินแก่ผู้ทำงานทั้งหมด 18,705 ราย ผลการทดสอบสมรรถภาพการได้ยินปกติ 11,516 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.57 การได้ยินอยู่ในระดับที่ต้องเฝ้าระวัง 4,858 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.97 และการได้ยินอยู่ในระดับที่ผิดปกติ 2,331 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.46 ตามลำดับ

1.1.3 การทดสอบสมรรถภาพปอด – ให้บริการทดสอบสมรรถภาพปอดแก่ผู้ทำงานทั้งหมด 17,935 ราย ผลทดสอบสมรรถภาพปอดปกติ 15,497 ราย คิดเป็นร้อยละ 86.41 และผลทดสอบสมรรถภาพปอดต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 2,438 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.59 จำแนกเป็นสมรรถภาพปอดต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานแบบหลอดลมอุดกั้น 714 ราย (ร้อยละ 3.98) สมรรถภาพปอดต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานแบบจำกัดการขยายตัว 1,650 ราย (ร้อยละ 9.20) และสมรรถภาพปอดต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานแบบผสม 74 ราย (ร้อยละ 0.41)

1.1.4 การตรวจเอกซเรย์ปอดฟิล์มใหญ่ – ให้บริการตรวจเอกซเรย์ปอดฟิล์มใหญ่แก่ผู้ทำงานทั้งหมด 39,642 ราย ผลตรวจปกติ 36,798 ราย และผลตรวจผิดปกติตั้งแต่ระดับ 1/0 ขึ้นไป 1,321 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.3

1.2 การตรวจสารตัวอย่างทางชีวภาพตามปัจจัยเสี่ยงจากการทำงาน

1.2.1 การตรวจสารตะกั่วจากตัวอย่างเลือด – ให้บริการตรวจสารตะกั่วจากตัวอย่างเลือดแก่ผู้ทำงานทั้งหมด 544 ราย ผลการตรวจพบระดับตะกั่ว < 30 µg/dl 509 ราย ระดับตะกั่ว 30 – 40 µg/dl 19 ราย และระดับตะกั่ว > 40 µg/dl 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 93.57 3.49 และ 2.94 ตามลำดับ

1.2.2 การตรวจสารแคดเมียม – ให้บริการตรวจแคดเมียมในเลือดและปัสสาวะแก่ผู้ทำงานทั้งหมด 41 ราย ไม่พบผู้ที่มีระดับแคดเมียมในปัสสาวะและในเลือด > 5µg/g cr.

1.2.3 การตรวจสารปรอทจากตัวอย่างปัสสาวะ – ให้บริการตรวจสารปรอทในปัสสาวะทั้งหมด 988 ราย พบระดับปรอทอินทรีย์ > 20 µg/g creatinine 59 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.97

1.2.4 การตรวจสารหนูจากตัวอย่างปัสสาวะ – ให้บริการตรวจสารหนูในปัสสาวะทั้งหมด 20 ราย พบระดับสารหนู > 35µg/L 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 10

1.2.5 การตรวจหาสารแปรรูปของสารตัวทำละลายอินทรีย์ (สารประกอบอินทรีย์ระเหย) จากตัวอย่างปัสสาวะ – ให้บริการตรวจหาสารตัวทำละลายอินทรีย์ในปัสสาวะทั้งหมด 2,169 ราย พบ t.t- Muconic acid > 500

µg/g cr. 33 ราย Hippuric acid > 1.6 g /g cr. 38 ราย Mandelic acid > 400 mg/g cr. 17 ราย และ Methyl hippuric acid >1.5 g/g cr. 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.52 1.75 0.78 และ 0.78 ตามลำดับ

1.2.6 การตรวจทางชีวภาพอื่น ๆ - ให้บริการตรวจทางชีวภาพอื่น ๆ 2,784 ราย พบผู้ตรวจทางชีวภาพที่มีผลการตรวจเกินมาตรฐาน 52 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.87

2. การให้บริการการตรวจสภาพแวดล้อมการทำงาน

2.1 การตรวจสภาพแวดล้อมการทำงานทางกายภาพ - ให้บริการตรวจสภาพแวดล้อมการทำงานทางกายภาพแก่สถานประกอบการ จำนวน 159 แห่ง รายละเอียดผลการให้บริการตรวจวัด มีดังนี้

2.1.1 การตรวจวัดระดับความเข้มของแสงสว่าง - ตรวจวัดระดับความเข้มของแสงสว่างในสถานประกอบการ ทั้งหมด 159 แห่ง จำนวนจุดตรวจวัด 3,979 จุด พบสถานประกอบการที่มีผลการตรวจวัดระดับความเข้มของแสงสว่างต่ำกว่ามาตรฐานทั้งหมด 62 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 38.99 และพบจุดตรวจวัดที่มีระดับความเข้มของแสงสว่างต่ำกว่ามาตรฐาน 2,040 จุด คิดเป็นร้อยละ 51.27

2.1.2 การตรวจวัดระดับระดับความร้อน (WBGT) - ตรวจวัดระดับความร้อน (WBGT) ในสถานประกอบการ ทั้งหมด 76 แห่ง จำนวนจุดตรวจวัด 206 จุด พบสถานประกอบการที่มีผลการตรวจวัดระดับความร้อน (WBGT) สูงกว่ามาตรฐานทั้งหมด 3 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 3.95 และพบจุดตรวจวัดที่มีระดับความร้อน (WBGT) สูงกว่ามาตรฐาน 3 จุด คิดเป็นร้อยละ 1.46

2.1.3 การตรวจวัดระดับความดังของเสียง - ตรวจวัดระดับความดังของเสียงในสถานประกอบการทั้งหมด 121 แห่ง จำนวนจุดตรวจวัด 642 จุด พบสถานประกอบการที่มีผลการตรวจวัดระดับความดังของเสียงเกินมาตรฐาน 39 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 32.23 และพบจุดตรวจวัดที่มีระดับความดังของเสียงเกินมาตรฐาน 83 จุด คิดเป็นร้อยละ 12.93

2.1.4 การตรวจวัดปริมาณฝุ่นทุกขนาด (Total Dust) - ตรวจวัดปริมาณฝุ่นทุกขนาด (Total Dust) ในสถานประกอบการทั้งหมด 20 แห่ง จำนวนจุดตรวจวัด 83 จุด ไม่พบสถานประกอบการที่ตรวจวัดมีปริมาณฝุ่นทุกขนาด (Total Dust) เกินมาตรฐาน

2.2 การตรวจสภาพแวดล้อมการทำงานอื่น ๆ

2.2.1 การตรวจสภาพแวดล้อมการทำงานอื่น ๆ - ตรวจวัดสภาพแวดล้อมการทำงานอื่น ๆ 19 แห่ง รวม 190 จุด ไม่พบสถานประกอบการที่สภาพแวดล้อมการทำงานอื่นๆ มีค่าเกินมาตรฐานการเฝ้าระวัง